

Gróf Vay, József főherceg főudvarmestere. József főherceg. Klotild főhercegnő.

A belga királyné udvarhölgye. A belga királyné. A belga királyné főudvarmestere. Festetich grófné, udvarhölgy.

A BELGA KIRÁLYNÉ ALCSUTHI LÁTOGATÁSÁNAK IDEJÉBŐL.

lovaglás alkalmával megmenti Csobor Pista rablóvezér, a grófnő szerelemre gyúlad megmentője iránt és mikor ez pandúrkéze kerül, kiszabadítja, sőt férjéül fogadja őt, miután Csobor Pistának a királyi kegyelem elengedi bűneit és kitűdődik, hogy jó családból származott. Egy cselszövő alispán, Eszti, a grófnő barátnéja, bírák, pandurok, zsványok és cselédek szerepelnek még a darabban. A színlap, melyet József főherceg irt, szintén fennmaradt és így szól:

Vilma grófnő, árva, földbirtokos	Klotild fhgnő.
Eszti, barátnéja	belga királyné.
Csobor Pista, zsványfőnök	József fhg.
Szelesy alispán	gróf Vay.
Tömlőcstartó	Limbürg grófné.
Erzsi, leánya	Festetich grófné.
1. és 2. törvényszéki ülnök	Salfert és Fritsch.
1—3. pandur	Kozonics, Kis, Földy.
1—3. zsvány	Gulyás, Németh, Kögli Ferkó.
1—2. cseléd	Walzel, Dochnal.
Intéző	Gerebényi.
Súgó	nincs.
Igazgató	nincs.

A belga királyné tehát József főherceggel és Klotild főherceggel együtt közreműködött ebben a színműben. S ez korán sem volt kis feladat, mert a színmű szövegét az előadónak rögtönözni kellett. Csak a keret volt meg, azt ők voltak hivatva a pillanat ihlete alatt kitölteni. Ennek a feladatnak emberül meg is felelték, úgy, hogy a közönség — a főhercegi család ifjabb tagjai s néhány vendég a főrangú körökből — nem győzte magasztalni a ritka élvezet szerzőit és sokáig emlegették a felejt-hetetlen színelőadást. Később 1878-ban, új szín-

Spizijitiek 3 florentinban.
Spizijitiek
Csobor Pista, zsványfőnök.
Szelesy alispán.
1. és 2. törvényszéki ülnök.
Vilma grófné, árva és földbirtokos.
Eszti, barátnéja.
Erzsi, leánya.
1. és 2. törvényszéki ülnök és leánya.
Pandurok, alispán, zsványok.

Mária Henrietta belga királyné kézirata «Vilma, vagy a szerelem hatalma» című színdarabjából.

padot, sőt egész színházat építettek a nagy ebédő felett. A belga királyné akkor járt Alesuthon utójára, mikor ez a színpad, tökéletesen felszerelve, készen lett. De már ő nem vett részt többé az ott tartott előadásokon.

Mária Henrietta királynénak a belga udvarnál nem igen volt alkalma gyakorolni a magyar nyelvet, de azért József főherceggel, hön szeretett testvérével, mindig magyarul folytatta levelezéseit és valahányszor a főherceg Belgiumban járt, vele mindig nyelvünkön társalgott. A távolban és a trónon sem szűnt meg magyarul érezni; apja leánya volt és az maradt holtig. Méltó, hogy emléke körül babérágat fonjon a kegyelet.

JÓZSEF FŐHERCEG ÉS CSALÁDJÁ ALCSUTHON.

Őszi borulat ül az aucsuthi park fölött. A széles platánfák levelei sárgapirosan hullonganak alá útakra és ösvényekre. A természet nagyban hányja le magáról elrongyolott nyári mezét, hogy majd télire új köntösbe bújjék. Ruhájának hulló foszlányait szorgos kezek takarítják el az útról. Itthon van az uraság! Meglátszik ez a házon és a tájékn. Csakúgy ragyog a tisztaságtól minden; mintha ünnep volna mindennap.

Szép az aucsuthi kastély és park még akkor is, ha a természet veszi át benne a kommandót, s a tereken, útakon elhinti az ő hatalma jeleit, galyakat és leveleket. De még szebb így, a mint az emberi gondosságnak, az állandóság-nak elve küzd benne a természeti folyamatnak, a változandóságnak elvével.

József főherceg s egész családja szeretettel csüng a természetben. Nem örömet cserélik el az aucsuthi magány egyszerű élveit a városi élet zajosabb hullámzásával. Kitaranak itt, a meddig lehet. Csak mikor Tél apó igazán be-köszönt hőlepte széles kalapjával, akkor mondanak búcsút a szép, a csöndes falusi életnek, hogy a hideg hónapokat Budapesten és Fiumében töltsék.

A házigazda, József főherceg, itt most a rendesen is visszavonultabb életet él s alig

vesz részt családjá szórakozásaiban. Betegsége miatt hetek óta leginkább dolgozószobájá falain belül foglalatoskodik. A száz számra érkező ügyiratokat mindig maga nézi át és intézi el. Minden, a mit a posta hoz, az ő kezébe kerül először. Ráírja czeruzával, — persze mindig magyarul — hogy mi történjék az illető ügyben, s az iroda fogatosítja az intézkedést. Hihetetlen, hogy a főherceget mennyi és milyen dolgokkal nem keresik föl az ország minden részéből és a külföldről. S ő a legkisebb és a legnagyobb ügyre egyforma figyelmet fordít. Pihenésül családjá tagjait, vagy a könyveket keresi föl. Saját levelezése is, pedig ugyancsak kiterjedt, a pihenés idejére marad. Mint nagy katona, jobban szeret mozogni, mint ülni. Most azonban mégis ül, még pedig művészeknek, Spányik Kornélnak, a ki arcképét festi.

A kastélyt mostanában csak akkor hagyja el, ha a szép idő ezt megengedi. Ilyenkor rendszeren családjá körében sétál a park gyönyörű utain vagy szemléli a többiek multságait. Ezek közt nevezetes helyet foglal el a lovaglás. Most tanul lovagolni a fiatal Erzsébet főhercegnő s máris sokra vitte. A kocsikázást mindnyájan szenvedélylyel űzik. Képeink a főherceget és a főhercegnőket ily multság közben ábrázolják. Még több módja lesz ilyenekben az ifjú főhercegi hölgyeknek, ha majd elkészül az új lovascsarnok, a mostani nyitott lovagló-tér helyén. Ide építik ugyanis az újat, egészen modern, vas-és cementszerkezettel. Az építést már az idén elkezdik.

Klotild főherceggasszonyt leginkább a nagy háztartás gondjai kötik le. Mintaszerűen vezeti ennek összes ügyeit. Családjának rajongó szeretetétől körvezeve, sok gondja között mind a mellett talál időt arra, hogy régi kedvtelésének, a művészetnek, habár többé nem gyakorolja is, időnként híven áldozzon. Mint nagy műbarát, első helyen ő gondoskodik a főhercegi kastélyokban főlhalmozott művészeti gyűjteménynek folytonos gyarapításáról. Tehetségét a művészethez örökölték tőle leányai. A két fiatalabb főhercegnő szépen és szorgalmasan rajzol. Mária Dorottya főhercegnő pedig mint festőnő követi anyja példáját s jelenleg egy nagyobb szabású művén dolgozik. Férje, az orléansi herceg, Alesuthi rendes vendége, a környező erdőségekben jó alkalmat talál, hogy vadász-szenvedélyét kielégítse és sürin él is az alkalommal. Otthon, az ő jelenlétében a főhercegi család francziára fordítja a beszédet, máskülönben a társalgás kizárólag magyar. És magyar ott az élet egész tartalma és a levegő, a mint magyar a nép is, mely az aucsuthi kastélyt körülveszi.

V. B.

HALOTTAK NAPJÁN.

Lányom sírjánál.

Tudsz-e rólunk fenn az égben?
 Látsz-e minket itt alant?
 Vagy örökre nagy sötétben
 Eltakar tőlünk a hant?

Nézünk innen, fényt keresve,
 Föl a magas ég felé...
 S ránk borul a rémes este,
 Az ég fényét befedé.

Éjhomályból rémes árnyak
 Bontakozva intenek:
 Óh, ne keress a halálnak
 Utain te életet!

Lenn a síri bús homályban
 Nincsen érzés, nincsen ész.
 A mi csak volt, a mi tán van,
 Minden, minden elenyész.

Fénysugár szökken szemembe,
 Ég lövelte azt alá...
 És a mint leszállt rezegve,
 Lelkem megvigasztalá.

Sírokon túl van, van élet
 Kutatól és rátalál...
 S meggyugodva szól a lélek:
 Nincs enyészét, nincs halál!

Dömény József.

A JÖVŐVEL MÁR NEM TÖRÖDÖM...

A jövővel már nem törődöm,
 Kevés dolgom van még a földön.
 A múltban, e nagy temetőbe'
 Vagyok most a halottak öre.

Tudom: életnek ez nem élet,
 Érette sok gúny, vád is érhet;
 De a kik ott nyugosznak szépen,
 Egyedüli kincseim nekem.

Azok a szép álmok, remények,
 A mik vittek föl, föl az égnek,
 Hitem világba', embereké',
 Mind, mind itt vannak eltemetve.

Fáradtam, küzdöttem előre,
 Utam vívissel volt benőve.
 Föl-fölemelt hitemnek szárnya.
 A sok gond lehuzott a sárba.

Így vergődtem szárnyaszegetten,
 Míg mindent, mindent eltemettem.
 S most az a dolgom a világon:
 A sírhalmokat sorba járom.

G. Diószeghy Mór.

ŐSZI RÓZSA.

Őszi rózsá, fáj a lelkem,
 Hogyha nézlek,
 Nem jutott a boldogságból
 Soha részed.

Tüzes napfény forró csókja
 Sohse éget,
 Csak a hideg őszi eső
 Csapdos téged.

Dideregsz és fehér ruhád
 Dér belepte;
 Nem udvarol, nem becézget
 Tarka lepke.

És ilyenkor, októberi
 Hús napokban,
 Szived egy bús sejtalemről
 Reszket, dobban.

A 60-as évekből való fénykép után.

Mária Henrietta belga királyné «Emlék» nevű lován.

Mária Henrietta belga királyné és Klotild főhercegnő kíséretükkel a csapár-erdei majálisról visszatéréskor. (Elöl lóháton József főherceg ül.)

Megérezed tán, árva virág,
 Már előre,
 Hogy letépnek s kivisznek a
 Temetőbe.

Hogy halálod még busabb lesz,
 Mint életed,
 Hogy ott hervadsz könnyel ázott
 Sírok felett.

Őszi rózsá, azért vagy te
 Nekem drága,
 Mert te vagy a szomorúság
 Bús virága.

Fekeli Sándor.

HALOTTAK ESTÉJÉN.

Ezer láng kint a temetőben,
 Ezer szem könnyektől ragyog,
 A szomorú fogadó-estén
 Ezer vendég mond: itt vagyok.

Apró lángok bús fénytől csak
 Sötétebb lesz az éjszaka,
 Minden kihalt, a szép emlékek
 Kelnek csupán életre ma.

A hívős őszi este csendjé
 Bús szél sirása veri fel,
 Kiért zokoghat? — A ki elment,
 Vagy a kinek még várni kell?

Cholnoky László.

«NÓNA»

(Elbeszélés, vagy a hogy tetszik, interpelláció a budapesti polgármesterekhez.)

Vagy tizenöt év előtt egy hirdetés tünt fel nekem a lapokban: «Homoki szőlő eladó Besnyőn», stb.

Elmentem, megnéztem, egy kis dombon fekküdt, vagy hat hold, a domb alatt csinos házikó fehérelt, ezzel a felirással: «Nóna», a mi nem asszonynev, hanem egy hosszú álom. Öreg, arnyas diófák szegték be a fehér épületet. Szép volt, igen szép volt, de nem vettem meg. Lebeszéltek, hogy ihatatlan bieskanyító lőre terem rajta. «Ha már veszsz, — mondták a rokonaim, — végy igazi szőlőt, hegyi szőlőt.»

Vártam vagy két évig, míg végre megint megmozdított egy hirdetés: «Hegyi szőlő eladó.» Utána jártam a kiadóhivatallban, hol van és

kié. Hát Besnyőn volt, egy szép asszony, a kinek egy gavallér vette. A gavallér ott hagyta, elment tőle, minélfogva a szőlő se akart maradni.

Megnéztem egy legközelebbi alkalommal, hát ugyanaz a szőlő volt, melyet két év előtt megnéztem.

— Hogy van az, — mondtam a gyönyörű nőszemélynek, a ki körülvezetett, — azelőtt homoki szőlőnek volt hirdetve, most pedig már hegyi szőlő?

— Egyszerű előléptetés, — felelte az idősebb. — A hegyi szőlőket kipusztította azóta a filloxera, helyeiket be kell tölteni. Hiszen lát-hatja az úr, hogy hegyen van. Miért ne mondhatnánk tehát, hogy hegyi bor?

Gúnyosan mosolyogtam.
 — Nem esodálom ebben a mostani világban, hogy már a bor is stréberkedik.

Mindamellett igen megtetszett a tuskulum. Mert a szőlő fekvése gyönyörű, a végiben egy ösrengeteg terül el: a gödöllői koronauradalom erdeje. Az ördögbe is, nem tréfa dolog egy ilyen szüszies helyen nyaralni. Az özek, szarvasok bejárnak éjjelenként a szőlőbe. Meg lehet őket löni, ha senki se látja. A Nóna bora, az igaz, nagyon ros (olyannak tünt fel, mintha ezetét nyeltem volna), de hát jó savanyúvizet vesz hozzá az ember.

Denique alkudni kezdtem a tuskulumra, húsz-ezer forintot ígértem érte, de az asszonyosság nem akart engedni a huszonegyből.

— No, majd alszom rá még egyet otthon. Hazafelé menet azonban a vonaton találkoztam egy régi barátommal, a ki szintén besnyői villabirtokos, elmondta neki, mi járhatban vagyok, hogy a Nónát akarom megvenni.

— Mire tartják?
 — Huszonegyezerre.

— Nem éri meg, ne vedd meg! Huszonegy-ezer forint! No még mi? Bolond volnál, ha beleugranál.

— De mikor nagyon szép.

— Úgy, de ihatatlan csigert terem, valami ros faj külföldi vesszőkkel ültette ki az öreg tudós doktor Bogray, a ki nem értett hozzá. Attól a bortól úgy elszalad a borkereskedő, mint az ördög a tömjéntől. Ellenben a szőlő gondozása kétszer annyiba jön, mint a lent fek-

vöké, mert permetezni is kell, míg legfeljebb csak feleannyit hoz, mint a többi.

— De a fekvése, — ellenvetém, — az isteni fekvése, az a domb, az az erdő, szerelmes vagyok bele.

— No, iszen nem mondom, hogy ne szerezd meg, hanem várd ki az illendő árát. Mert tíz év óta már a hatodik kézben van s azóta egyre száll le az ára. Az első tulajdonos harminczkét-ezeren vette, a másik huszonnyolczért, a harmadik huszonötért és így megy lejjebb-lejjebb. De mindegy, azért mégis mindenik beleszűlt. Olyan ez a szőlő, barátom, mint egy párisi cocotte, a ki rapid teszi tönkre, a kihez kerül. Várd meg tehát legalább, míg közönséges Őrse lesz belőle.

— Hogy érted azt?

— Azt hiszem, hogy előbb-utóbb feladja, kiszántatja valamelyik tulajdonosa a tőkét, melyek be nem hozzák a munkáltatási költséget sem s akkor aztán mint közönséges szántóföldet, megveheted a Nónát nyolczkilenczezer forintért.

ezért, a ki minden vagyonát beleölte és a végén föbelötte magát. Ekkor árverésre került és egy középiskolai tanáron száradt tizenötezer forintban. Sanyarú esztendő következett, a szőlő elfogyott, a tanárt bánatában megütötte a guta. (De iszen mégis okos ember az én besnyői barátom!)

A tanár örökösaitől egy nyugalmazott generálishoz származott el a Nóna. Isten jól lefelé fordította a bőségszartuját nyitott végét ez egyszer,

GIGG, HAJTJA KLOTILD FŐHERCEGNŐ; A LOVAT ERZSÉBET FŐHERCEGNŐ FOGJA; A KOCSI MELLETT MÁRIA DOROTTYA FŐHERCEGNŐ ÁLL.

ERZSÉBET FŐHERCEGNŐ.

ERZSÉBET ÉS KLOTILD FŐHERCEGNŐK JÓZSEF FŐHERCEGGEL.

KÉPEK ALCSUTHRÓL.

— Csak hogy mire való lesz nekem aztán a pusztai föld?

— Ejh, hát a természeti fekvés, a mibe szerelmes vagy, megmarad. Ördög nem viszi el a hátán púpnak azt a dombot. No, már most kiültetheted valami jóféle fajvesszőkkel, a melyek összeillenek a talajjal, mert hidd meg, ezen fordul meg minden. Ha megérted a földet, pajtás, a föld is megért téged. Semmi kétség, hogy új fajok jó bort is hozhatnak és akkor aztán töltetheted a kedvedet, nem vesztesz rajta évenként annyi sokat.

Okos volt a tanács, megfogadtam, azaz megalkudtam az alkudozást, de a távolból egyre figyeltem ezentúl a Nóna további vándorlását.

A szép asszonytól egy mérnök vette meg húsz-

annyi gerezd termett a Nónán, hogy a generális nem győzte hordóval (százakat költött új edényekre), de mi haszna, annyi jó bor termett mindenütt, hogy a rosz nem kellett senkinek, még ingyen se. Elkeseredett a generális és arra a vakmerő útra vetette magát, hogy megiszsa hát az összes borát ő maga. A generális erős volt, a bor pedig nem volt erős, de sok volt és a mi sok, az sok egy generálisnak is, úgy hogy vízi betegségbe esett tőle és meghalt.

Az özvegye Grázba költözött és onnan árulta a Nónát tizenkétezer forintért. Aha! Jön már az én időm. Szalad már felém a Nóna!

Legott kisiettem a besnyői pajtásommal tanácskozni.

— Ne mocszanj még most! Még korán van.

Ne feledd, hogy új tőke kell a szőlőbe, ha boldogulni akarsz. S az sokba fog kerülni. Hát csak bójtölj ki még egy vagy két tulajdonost.

Megint szót fogadtam, nem mocszantam. Csak úgy messziről vettem tudomásul, hogy valami németes nevű pesti nyárspolgár vette meg a Nónát tizenegyezerért. No ez már igazán potom pénz s még ez is le fog apadni. Vidáman dörzsöltem a kezeimet. Kedves kis Nónáskám, most már hozzám kerülsz nemsokára! A nyárspolgár mind fősvény — okoskodtam magamban. — Aznemigen költ személyes kedvtelésekre. Nincs benne ragaszkodás a földhöz, legott túlad rajta, ha észreveszi, hogy gyengén ereszt az emelője.

Meg is biztam a barátomat, hogy rögtön hirt adjon, ha valami mozgolódást vesz észre.

Nyár mult, tél jött, új nyár, új tél és csak nem irt az én barátom. Csak nem irt. Ejnye mi dolog ez? Meghalt talán? De hiszen benne lett volna a lapokban, mert híres borászati író és nagy pomológus.

— Lehetetlen! — mondom elképedve. — Mi hozza azt a rengeteg jövedelmet?

— Hát a bor, — felelte nagy komolyan.

— A bor? Hogyan? Hiszen a bor gyalázatos savanyu vinkó. Talán újra ültette a szőlőt?

— Dehogy. Nem csinált az ott egy keresztbe szalmát se azóta.

— De hát akkor mi az ördög történt a borával?

— Avanzsrozott, barátom.

— Ki? A civis?

— Nem. A bor avanzsrozott. Gyógybor lett belőle. Úgy, úgy, gyógybor lett és most Budapest minden kórházában azzal itatja a főváros

tömege, állítólag közel 50 ezrenyi, kik az ottani benszült lakosság részéről régóta becsülésben s rokonszenvenben részesülnek.

Cleveland város, Ohio államnak Cincinnati után második legnagyobb városa, már régóta egyik letelepülő helye az Amerikába kivándorolt magyarságnak. A szabadságharc után Amerikába vándorolt magyarok jelentékeny része Ohio állam különböző részein próbált új hazát alapítani, mert ez állam földrajzi fekvése s éghajlata leginkább hasonló Magyarországhoz. Ez államban alapították a *New-Buda* (Új-Buda) nevű várost is, mely ugyan nem birt nagy városná fejlődni, de máig is fennáll. A 70-es évek óta a kivándorlás nagyobb mértékben indúlván meg hazánkból Amerika felé, Cleveland lett az amerikai magyarság legkedvesebb települő helye.

is; másfelől meg az Erie-től éppen Clevelandnál kifutó esatorna összekötő a várost az Ohio folyóval, ez a Missisipivel s ily módon Clevelandnak vízi összeköttetése van a Missisipin át az Egyesült-Államok legtermékenyebb államaival s messze délen ismét az Atlanti-Oceánnal. Aligha van város a világon, mely hasonló nagyszabású közlekedési eszközökkel dicsekedhetnék s így nem is csoda, ha Cleveland az Egyesült-Államok legfontosabb városai közé emelkedett s lakosai száma, mely 1830-ban alig volt 1000 főnyi, ma már 400 ezer körül van.

A város az Erie-tő partján sziklás fűsiklon fekszik s egy kis folyó két részre osztja. E folyó távol eső dombos partjait egy nagyszerűn épített, több mint egy kilométer hosszú viadukt-

Lének Lajos rajza.

HALOTTAK NAPJÁN.

Megyünk búsan a temetőbe,
Az ősi nap hívőse szellője
Behint utunk' hervadt, sárga lombbal,
Lelkünköt gyászszal, fájdalommal...

A temetői méla csendbe
Miként a szívtépő dal csengve:
Vesztett údvilág... rombadőlt szép világról,
Bimbójában hervadt virágról...

Panaszolja, sokogya, sírva
Leborulunk egy néma sírra:
— Oh, mert hogy a kit oly forrón szerettünk
Őrské így el kelle vesztünk?

S felénk ím, sejtelmes hang csendül:
(Föld aljából-e, vagy a mennyből?)
— Ne sírjatok, út nemsoká az óra
Újabb — s örök — találkosra.

Lampérth Géza.

a lábbadozó betegeket, azt rendelik az orvosok. — Hogy lehet az? — motyogtam megzavarodva.

— Nagyon egyszerű. A tulajdonos *nagy befolyású város-anya* és... és... hiszen eltalálhatod a többit.

És én csakugyan el is találom — sőt még az olvasó is eltalálhatja, ha egy kicsit körül néz a városházán.

Novus.

CLEVELAND VÁROS.

Az amerikai városok közül talán egyet sem emlegetnek nálunk mostanában annyit, mint Clevelandot, Kossuth-szobrának ott nemrég lefolyt leleplezési ünnepélei óta. Ez az érdeklődés különösen is természetes, mert az amerikai városok között, New-Yorkon kívül, Clevelandban lakik együtt a magyarság legnagyobb

Cleveland várost 1893-ban Chicagóból jövet én is meglátogattam, mert kíváncsi voltam magára a szép utcairól híres városra is, de még inkább ottani földieinkre. Cleveland a roppant nagyságú Erie-tő partján fekszik s a new-york—san-franciscói ú. n. Pacific-vasutnak egyik főállomása. Az Erie-tő vizsine körülbelül akkora, mint a Dunántúl fele, úgy, hogy végtelenné látszó vízéval szinte tengernek tűnik fel s a rajta járó hajók is a tengeri hajóhoz hasonló nagyságúak. A tó különben egyike az öt óriási nagy tóból álló éjszak-amerikai nagy tócsoporthoz, mely a legnagyobb édesvízföldelet alkotja a földkerekségén.

Clevelandnak az Erie-tő partján rendkívül szerencsés földrajzi fekvése van. Keresztül fut az Egyesült-Államok legfontosabb vasutvonalára, miáltal a világ két nagy oceánjával szárazföldi összeköttetése van s azonfelül a tavak által vízi összeköttetése van Canadával s a Szent-Lőrincz folyón át az Atlanti-Oceánnal

hid köti össze, mely a város látképével egyik képünkön is látható. A város utcái feltűnő gazdagon vannak fákkal beültetve s ezenkívül pompás parkjai is vannak, különösen az Erie partján s ezért az amerikaiak Clevelandot az «erdő-város» (Forest City) névvel szokták illetni. A városnak legszebb utcája az u. n. *Euclid-Avenue*, melyet általában Amerika legszebb utcái egyikének tartanak. Képzeljük a budapesti Andrassy-út végén levő villasort 2-3-szor akkora mélyre, mint maga az egész Andrassy-út; a villák közötti apró kerteket semmi korlát nem választja el, mert az amerikai úgyszólván babonás szeretettel van a kertek iránt s nem kell attól tartani, hogy valaki a növényzetet pusztítsa. Ez az 5-6 kilométernyi hosszú tarkábbnál-tarkább villa-sor, mintha egyetlen egy végtelenné látszó kertben volna elhelyezve. Ehhez fogható elragadó szépségű utcát Európában sehol sem találunk s magának Párisnak legszebb utcája, a Champs-Élysées,

csak rideg palotasor hozzája képest. Megtekintésre érdemes az Erie-tó melletti nagyszerű temető is, melyben a clevelandi születésű Garfield elnöknek, kit egy fanatikus meggyilkolt, szép síremléke van.

Éngem azonban mindennél jobban érdekelt Clevelandban ottani honfitársaink. A városban hamar észre lehet venni nyomaikat. Az egyik piacra a magyar gyümölcsárús kofák szakasztott olyan óriási napernyők alatt s ép olyan módon árulták holmijaikat, mint a budapesti vagy szegedi kofák. Az utcákon itt-ott magyar czégtábla is öltik szemünkbe s mikor az egyik poros széles utcán mezitlábás gyermekeket láttam a porban hancurozni, akárcsak Keoskeméten, azonnal észrevettem, hogy a magyarságlakta városrészt közepén vagyok. Ez utcán rátaláltam az épülőben levő róm. kath. magyar templomra is, melynek derek, igazi magyar érzésű plébánosa, Böhm Károly úr, szíves vendégszeretettel fogadott. Mindjárt lefotografáltam a kis templomot, mely akkor már javarészt kész volt s ekkor már honfitársaink is seregestől gyülekeztek körém. Pedig az amerikai magyar nagyon bizalmatlan — bizonyosan saját kárán okúlva — az «úrfurma» földi iránt, mert kéregetőt sejtnek benne s nekem is nem egyszer hátat fordítottak. De mikor meggyőződtem róla, hogy az illető nem a zsebükre czéloz, megnyílik a szívük. A clevelandi földiek engem is előbb alaposan kikérdeztek, aztán mikor meggyőződtek róla, hogy ki vagyok s nincs semmi kértől való tőlük, akkor aztán meghatva szorongatták kezemet, asszonyaik meg gulyásos hússal, túrócsuszával mindenféle jó hazai étellel csalogattak egy kis magyaros ebédre, a mit, ha tehettem, szívesen el is fogadtam tőlük.

Az amerikai magyar sokat tanult már a benszülött amerikaiától. Megtanulta különösen a társadalmi szervezkedés erejét. Különösen Clevelandban sok hasznos intézményt tartanak fenn honfitársaink csupán saját erejükből. A r. kath. magyar templom s a melléje épített magyar iskola építésére ott létező már 17 ezer dollár volt együtt, csupán a clevelandi magyarok adakozásából. Társas szórakozásokra is alkalmas helyiségeket teremtettek maguknak clevelandi honfitársaink. Én két nagy kaszinó-épületet láttam 1893-ban. Az egyiknek «Hungaria-Hall» a neve, jókora három emeletes épület, melyben csinos színház is van, a műkedvelő előadások tartására. Ennek a kaszinó-szövetkezetnek többnyire Szepesmegyéből kivándorolt német- s részben tótjait honfitársaink a tagjai, de ők is örömmel vallották magukat magyaroknak s büszkén mutatták a szinpadjuk homlokzata fölött díszeskedő magyar czimert. Vetszik ezzel nagyságra a másik magyar kaszinó, melynek «Hungarian Hall» a neve, csinos nyári kertje is van s hasonlóképpen kis színháza. Ennek a kaszinónak tagjai nagyrészt tősgyökeres magyarok, Zemplén és Szabolcsmegyéből. Följegyeztem a kaszinó alapító részvényesek neveit is; a következők voltak: Balázs János, Juhász János, Juhász József, Strick János, Varga János, Zöldi Pál. Mindannyian jó magyar emberek.

A clevelandi magyarság nagy becsülésnek örvend az ottani amerikaiak részéről is, a miben nagy része van néhány ottani vagyonos honfitársunknak, kik földijeik ügyét az amerikaiak előtt is mindenben istápolják. Ezek között első helyen emlitem Kunz Tivadart gyárost, ki vagyonával már az amerikai milliommok közt foglal helyet. Azt mondják, Kunz Tivadar a 70-es években mint egyszerű fiatal asztalosmester költözött Amerikába, a hol értelmességével s ügyességével jelentékeny vagyonra tett szert s oly gyárat alapított, mely a maga nemében egyedül az Egyesült-Államokban. Kunz Tivadar gyárában ugyanis csupán csak a varrógépekhez való farészek gyártásával foglalkozik. A legtöbb amerikai varrógépgyárnak ő szállítja a varrógépekhez szükséges farészeket. Gyárában mintegy 400 lőerőnyi gépezettel több mint 500 munkás dolgozik, kik többnyire magyarok. Ha jól tudom, Kunz úr meczenzéi születésű s nem csoda, ha sikereinek példája Clevelandba vonzotta előbb az ő földijeit s aztán a felső-magyarországi kivándoroltak jelentékeny részét. Kunz Tivadar azonban a mellett, hogy jó amerikai polgár, egytálla bőkezű támogatója minden magyar

A MAGYAR HÁZ (HUNGARIA-HALL)

Krécsey Béla amateur fényképei.

A MAGYAR OTTHON (HUNGARIAN HALL) KERTJE.

A VÁROSHÁZ.

GARFIELD SÍREMLÉKE.

CLEVELANDI KÉPEK.

ügynek Clevelandban s az ottani magyar kaszinók alapításában is oroszánrésze van. Kunz Tivadar mellett tekintélyes tagjai a clevelandi magyarságnak a Black fivérek, kik közül az egyik, Black József egy ideig amerikai konzul is volt Budapesten. Ott van aztán Perczel Lajos közjegyző, kinek nagyműveltségű magyar születésű neje a magyar szellemi mozgalmaknak egyik vezetője; aztán Kohányi Tihamér, az amerikai magyarság legnagyobb lapjának, a «Szabadság»-nak szerkesztője, buzgón és lelkesen lobogtatja lapjában a magyarság zászlaját.

A clevelandi Kossuth-szobor alapításának s leleplezésének története is azt bizonyítja, hogy ottani honfitársaink méltón képviselik elhagyott szülőhazájukat s Cleveland város amerikai polgársága is megadja nekik azt az elismerést, mely a józan s becsületes munkájából élő kívándorolt magyarságot bizonyára megilleti.

Krécsey Béla.

A CLEVELANDI KOSSUTH-SZOBOR LELEPLEZÉSE.

Clevelandban sepeleplezésre ment végbe a Kossuth-szobor leleplezése, a mely ünnepély egyszerűsége nem volt az amerikai magyarságnak. Az ottani pánszlávok ugyanis mindent elkövettek, hogy a szobor felállítását megakadályozzák s az amerikai polgárok rokonszenvét elfordították a magyaroktól. Azonban minden igyekezetük dugába dőlt, az amerikai polgárság a magyarok mellett nyilatkozott, a minek megható példái mutatkoztak a leleplezési ünnepélyeken, hol nemcsak a clevelandi angol nyelvű polgárok ezrei vettek részt, hanem az Egyesült-Államok kiváló államférfiai közül is messze földről eljöttek néhányan, így pl. a híres Hanna szenátor, Amerikának ez időszert egyik legelső vezérémbere.

Sok ezer emberből állott a hatalmas menet, mely a leleplezésre rendezett sorokban megindult, közte diszruhás magyarok löhátan, fehérbe öltözött leányok, amerikai előkelőségek nagyszámú kocsikon, számtalan egyesület zászlóik alatt, köztük öt olasz egyet s a német veteránok csapata. Szólt a zene mindenütt, zengett a magyar és amerikai himnusz.

A szobornál Perczel Lajos megnyitó beszéde után az agg James Barnett amerikai tábornok szólt a közönséghez, lelkesen magasztalván Kossuthot s boldognak mondta magát, hogy valaha ő is hallotta a magyar nemzet eme nagy fiát szónokolni. Azután Charles P. Salen, a közmunkák igazgatója üdvözölte Cleveland város nevében az egybegyűlteket, mire az egyik zenekar játéka után Ch. F. Thwing, az egyetem nagyhirű igazgatója tartott lelkes beszédet. Azt mondotta a többi között, hogy a magyar himnusz szavait nem értette ugyan, de látta, hogy köny szökött a magyarok szemébe.

«Az a nép — kiáltott föl, — a mely nép himnuszának éneklésekor könnyeket ejt, olyan anyagtól van formálva, hogy itt, fogadott hazájában, a csillag-csikos lobogó alatt is, az első köztől lesz megküzdeni a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméiért, ha esetleg az idő úgy hozná magával, hogy ezekért küzdeni kell.» Óriási üdvriadal harsant fel e szavakra, melynek elcsendesülte után, Zseny József lépett elő s elszavaltta Bartók Lajos ez alkalomra írt költeményét. H. A. Garfield, az egykori köztársasági elnök fia beszélt még, hatásos szónoklatát azzal végezve, hogy Kossuth nemcsak a magyaroké, hanem az amerikaiaké is.

Hanem beszéltek még ezután, magyarok is, amerikaiak is, sokszor felhangzottak mindkét nemzet hazafias dalai, melyek után a német veteránok csapata tette a diszlovéseket. Végül Cleveland polgármestere kegyeletes szavakkal gondozásába átvette a koszorúk százaival borított szobrot.

A szobor a Nagy-Szalontán a mu-t évi június 30-án leleplezett Kossuth-szobor másolatát, mely Tóth András debreczeni szobrász műve.

A KURUCZOK PÁRISBAN.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Tisztelt barátom! Felszólítottal, írni pár sort az anyagról, melyből legújabb darabom tárgyát merítettem. Darabom báró Vetési Kékényesdy László pá-

AZ EUCLID-AVENUE.

CLEVELAND VÁROS A VIADUKTAL.

CLEVELANDI KÉPEK.

risi küldetése körül forog. A szövetkezett státusok és Rákóczi Ferenc ezt a diplomatát bízták meg, hogy XIV. Lajostól eszközölje ki azt a pénzbeli segítséget, melyet kilátásba helyezett arra az esetre, ha a magyarok Ausztria ellen felkelnének. A pénzen kívül főbb tisztek küldetését is megígérte a mérnökharhoz és tüzérséghez, mert ez volt a kurucok győngesége. Gyalogságuk, lovasságuk volt, de tudományosan képzett főbb tiszteknek hiájával voltak. Csak-hogy mire a fölkelés itthon kitört, a francziák érdeke megváltozott; a spanyol örökösödési háború, melyet a «napkirály» Ausztriával folytatott, úgy fordult, hogy Versaillesben tanácsosabbnak tartották volna békét kötni az ellenféllel s így a jóhiszemű magyar fölkelők maradtak volna a csáván. Vetési azonban mégis csak rábirta a francia kormányt, hogy adott szavát bevaltsa s akkor jöttek Magyarországra azok a francia főbb tisztek, a kik Rákóczi hadjáratában szerepeltek. Vetési Rákóczinak sok évig volt követe külföldön és jelentései, melyeket a bécsi akadémia adott ki, sajnosan mutatják azt a sok huza-vonát, melynek becsületes, hiszékeny magyarjaink a francia udvarnál kitéve voltak.

Éngem ezek a magyar-francia érintkezések régóta érdekelték, kivált mikor Szatbmári Király Ádám naplója a Magyar Tudományos Akadémia kiadványai közül kezembe került. Ez a napló ugyan nem Vetési küldetéséről szól, hanem Rákóczi franciaországi tartózkodásáról, mikor a fejedelem a kuruczháború szerencsétlen befejezése s a szatmári békekötés után az őt követő bujdosókkal Lengyelországon át Franciaországba menekült.

Ezek csak száraz följegyzések arról, hogy a fejedelem mivel töltötte napjait, de mégis világot vetettek arra a körre, mely a versaillesi udvarban a magyarok iránt érdeklődött s az összeköttetésekre, melyekkel Rákóczi ott rendelkezett.

Szatbmári Király Ádámnak azzal fejeztem ki hálalmat az első sugallatért, hogy őt tettem meg Vetési íródeákjának. Bár kissé író is lett volna ez a jó ember, az író szemével nézte volna, a mit látott s azt följegyezte volna. De a mi emlékiradalmunk gyöngye, gyatra! Mennyivel külföldi fogalmaink volnának a francziák módjára életéről, ha emlékiratunk a francziák módjára élményeiről, viszonyairól, életmódjukról a legapróbb részletekig kimerítő tudósításokat hagytak volna hátra. A szépiró mennyi hasznát vehetné! Mennyi szép s érdekes munka szület-hetett volna meg.

Másik eleme darabomnak a magyar-francia huszárság. Magyar huszárokat már Richelieu bíbornok kívánt s lassanként meg is alakították az első huszárezredet francia hadifogságba került magyar legénységéből és tisztekből. Mikor a párisi kiállításon abban a gyönyörű huszártéremben jártam, újra fölkelkedtem a magyar-francia huszárokon. Darabom készen volt ugyan már, de Szalay Imre, a Nemzeti Múzeum igazgatója figyelmestetőtt arra a pompás és díszes munkára, mely erről a tárgyról francia nyelven megjelent. Choppin kapitány vasok kötetéje ez; czime: «Les Hussards.»

Végtelenül érdekes munka s megérné a fardaságot, hogy legalább kivonatlatilag kiadnák magyar nyelven. Egyáltalán nem különös-e, hogy magyarul valami kiváló és díszesen kiállított

munka a huszárokról nincs? Ezt a katonát mi adtuk a világnak, Németországban, Franciaországban magyar elemekből alakították meg először; s meghatottság nélkül lehetetlen olvasnunk Choppin munkájában a tisztek magyar nevét, persze sokszor francziás elferdítéssel. Az ezredek magyar ezredek után magyar neveket is kaptak: Rátky, Esterházy, Bercesényi s az utóbbi ezred, mint «Berchiny huszárezred» még a francia nagy forradalomban is szerepelt, sőt van egy régi francia dráma is, melynek czime: «Les hussards de Berchiny», de ennek semmi magyar vonatkozása sincs.

Különösen érdekes ebben a kötetben gróf Bercesényi László ezredesnek (Bercesényi Miklós fiának) egy jelentése a francia kormányhoz, melynek minden sorában magyar sziv lüktet.

Berczik Árpád.

«A LENGYEL ZSIDÓ.»

Népies dalműt Krécsey Béla. Zenéjét szerző Weis Károly. Szövegét Erckmann-Chatrian után írták: Leon Viktor és Batha Rikárd. Fordította: Vidor Dezső.

Először előadott a magyar kir. Operaházban okt. 25-én.

Tóth Lőrincz szomorújátékából írta Egressy Béni a «Hunyadi László» opera szövegét, Katona József tragédiájából a «Bánk bán»-ét; Ormai Ferenc és Odry Lehel Obernyik Károly, Brankovics György-ét dolgozták át, Váradi Antal pedig az imént elhunyt Dobsa Lajos színművéből írta «István király» czímű dalműszövegét — mindannyian a magyar opera megeremtője számára. Erkel Ferenc ugyan ép úgy, mint a külföld nagy mesterei, nem kizárólag drámákból íratott operáihoz szöveget, de az opera is szinpad mű lévén, természetes a zeneköltőknek az a törekvése, hogy a szinpad tűzpróbáját már megállott költői alkotások alapján építsék fel a maguk műveit. Így szolgáltattak alkalmat remek operák megszületéséhez: Shakspeare («Hamlet», «Othello», «Romeo és Julia», «A windsori víg nők», «Falstaff», «A makrancos hölgy»), Molière («Don Juan»), Corneille («Cid»), Hugó Viktor («Ernani», «Rigoletto»), Beaumarchais («A sevellai borbély», «Figaro lakodalma»), Zorrilla («A troubadour»), Schiller («Tell Vilmos»), «Fiesco», a magyar Páry Gusztávnak alighanem érdemtelennül elefedett dalműve, Goethe («Faust», «Mignon»), Verga («Parasztbecsület»), hogy csak néhány legismertebb példára szorítkozzunk.

Nem csoda, hogy Weis Károly cseh zeneköltő is Shakspearehoz fordult szövegért: első dalművében «Viola» czímen szép sikerrel zenésztette meg «Cymbeline»-t; de a remek színművek — már a melyek alkalmesak a zenés újjászűlésre — kifogytak, Weis is kénytelen volt a többi zeneköltő módjára másodrangú költők nagy szinpad hatását közlül válogatni; hiszen Körner («Zrinyi») a magyar Adalburg Gusztáv operájához, az ifjabb Dumas («Gauthier Margit») jával a «Tévedt nő»-höz, Coppée («A eremonai hegedűs-höz»), Erckmann-Chatrian («Fritz barátunk»), «A Rantauk», Mascagni operáihoz), Murger («Bohéme») stb. nem egy szerzőnek hoztak már szerencsét. A huszonöt éven át együtt dolgozott elszázi írók, Erckmann és Chatrian, «A lengyel zsidó» czímű

népies drámájokkal felkeltettek Weis művészi becsüségét, a ki előbb Léon Viktorral, a termékeny, szellemes bécsi íróval, utóbb Batha Rikárral, a költői lelkű, kitűnő prágai zenobírával, szövetkezett Erckmann és Chatrian darabjaik alkalmas újáformálására.

S ez volt a legjobb út ahhoz, hogy a dalműszöveg pompásan sikerüljön. Még a legkisebb eltérése a drámától az, hogy tetemesen rövidébb; a főlény az, hogy költőibb, egyszerűsége igazabb. A 33 évvel ezelőtt megírt, erős hatású zindarabot jó későn (1893-ban) Nemzeti Színházunk is bemutatta: Ujházi mesteri játékaért mindenki megnézte — egyszer; a kritika a művet jóformán rémdrámának minősítette. Hőse egy elszázi falusi koresmáros, Mathis János, a ki egy nála megszállt, vásárra utazó lengyel zsidót megölt és kirabol; búna titokban marad, vagyona tekintélyhez jutatta, bírva is (magyar fordítás szerint polgármesterről) választják — de a lelkiismeret nem hagyja nyugodni: tizenöt éven át kínozza; környezetének füzgüsről panaszkodik, mikor büntető öntudata előtt megjelen a lengyel zsidó képe, a mint a csikorgó hideg téli estén megérkezik, színt hallja a csörgős szánkót... Boldog, hogy leányát dús hozományval egy deli csendőr-altiszthez adhatja nőül: anynyival kevésbé félhet utólagos üldöztetéstől. De a kézfogó estéjén — csikorgó hideg van,

Épen úgy, mint akkor éjjel —

valósággal csörgős szánkó áll meg a koresma előtt, belép a hagyományos kaftán-viselőben egy lengyel zsidó éjjeli szállásért... Mathis rémültében hanyatt fordul: elájul, azt hiszi, hogy az ő áldozata tért meg a sírből. Lefekettetik; — a következő színen azt látjuk, hogy micsoda gonosz álom győtri; törvény élé állítják a gyilkosságért, ő merészen tagad, hiszen a bünténynek nem volt tanuja — de megjelenik egy delejező, a kiről Mathis a drámában már balsejtelemmel beszélt s a kinek szuggesztív hatalma vallomásra készíti. A kötelel éri nyakán — a rettentő szorongatásra felébred, háza-népe előtt elárulja a lelket terhelő gonosztettét s a kétségbeesés megöli.

Enyhébb, szebb, költőibb az operaszöveg: Mathist a fenyegető nyomor vitte a bűnre, vagyonyával sok jót tett; keserves bűnbánat és családjára iránti gyengéd szeretet tölti el a szívet. Az álmódott törvénytörési jelenetben a való életben ismerősei környezik; menyasszony leánya gyermeki bizalommal tanácsolja: «atyám, megszabadulsz a gyantától, ha az én boldogságomra esküszöl, hogy ártatlan vagy.» Az apai szíve visszaborzad ettől a gondlattól: inkább vall és bűnhődik, semhogy gyermekére átkot hozzon. Kimondják a halálos ítéletet, megjelen a hóhér, — ennek álmódott érintésére Mathist valóban halálos szélhűdés éri. Reggel holtan találják agyában; a vendégszobából jövő lengyel zsidó meghatottan szól: «béke vele... Nem tudják meg bűnét: eléggé megbüntette a hosszú évek lelkiismeretmardosása.

Valami megrázó, mikor a vergődő lelkű Mathis pihenni tért, a szinpad elsőtől, egy percnyi várokozást keltő némaság után száz torokból harsant fel komor összhangokban a lelkiismeret hatalmas szava:

Mathis!
Leszámolásnak napja ez,
Jaj neked!

Az énekkarnak itt egészen az szerepe, mint az antik tragédiában: a közvéleményt, az általános, uralkodó hangulatot tolmácsolja. Természetes, hogy nem énekelhet elbájoló, édes hangokon. De azért a drabnak mind a két felvonásában van de-
rültebb feladata: az esküvőre készülő fiatal párt üdvözli könnyed, kedves dallammal; az első felvonásban eleinte lassúbb, majd szilaj jókedvtől sugárzó tánczene is van, a boldog jegyeseknek pedig egy modern stílusú — azaz szövevényes, csak több-
szöri hallásra tetsző, — kettőst énekelnek. Az egész opera zenéjéből mindössze ennyi számíthat a nagy közönség tetszésére. A szánkó ösörgőit utánzó fülesiklandó részlet épen olyan befejezetlen, mint az a komor, néhány útemre terjedő dallam-
töredék (félbeszakított zenei mondat), mely saját-

(Mathisné), *Kacsér* Margitnak és *Kertésznek* (a jegyesek), *Hegedűsnek* (erdész; határozatosan beszélt el a régi büntényt) stb. A zenei betanítás érdeme *Székla* karmagyé; a színpadi rendezés, ezúttal elő-
szőr, *Vidor* Emil műve.

K-y I.

EGYVELEG.

* Vilmos német császár francia pezsgőt, cognac-ot vagy likört soha sem iszik. Sörös pohárának soha sem szabad előtte üresen állni. Kedvencz ötélei a sörben fölt ponty és őzhús gombóczaal. Ezelőtt néhány évvel erős Bock-szivarokat szítt, most rövid vadászpipára gyújt. A császár, valamint a császárné is nagyon takarékosak. Az udvartartás, valamint az utazás költségei csekélyebbek, mint I. Vilmos császár idejében voltak, kit pedig mindenki nagyon takarékosnak tartott.

* Különcz gazdag emberek. Az orosz főváros egyik legérdekesebb alakja jelenleg Slavianski her-

istállója, a lovas és gyalog testőrség, a hadi elefántok s a fegyvertár vannak elhelyezve. Az ugyanott európai mód szerint épült színházban felváltva angol, francia és német színészek játszanak. Az előadásokon a király egész udvarával rendszeren meg-
szokott jelenni.

* Kaliforniában jelenleg tizenhatezer hold kizárólag szilvafával van beültetve. Miatán egy-egy holdra négyszáz szilvafát lehet számítani, egy fán pedig átlag 363 kiló szilva szokott teremni, az aszalt szilva elszállítására 6000 tehervonat szükséges. Az 1901-iki termés 159 mil'ió kilogrammot tett ki, mivel a május elején beállt fagyok a fák virágait elpusztították.

* A «China Times» című pekingi napilap hét nyelven ü. m. angol, francia, német, olasz, orosz, japáni és kínai nyelven jelenik meg. A szerkesztést három Angliában nevelt kínai ember vezeti, kik e hét nyelvben teljesen járatosak.

* Francia választásoknál az «ugatók» nagy szerepet játszanak. Ugyanis midőn a képviselő-jelölt programbeszédjének legérdekesebb részét

A CLEVELANDI KOSSUTH-SZOBOR LELEPLEZÉSI ÜNNEPÉLYE.

(Középen áll a szónoki asztalnál Johnson, Cleveland polgármestere, tőle jobbra Cerri olasz konzul úl, mellette Perezek Lajos a szoborbizottság elnöke áll, mögötte Zseni József, a kettő között Black C. József az emlékkönyv elnöke. A polgármestertől balra Csutoros Elek clevelandi ref. lelkész áll, előtte Nash, Ohio állam kormányzója úl, utána balra Hanna szenátor és James Barnett tábornok úl.)

ságos keleti hangfűzésével a zsidó alakját szokta fel-felidézni. (Az ilyen visszatérő dallamtagot nevezik vezérmotívumnak.) A zene legnagyobb része azonban emlékezetben nem marad, nem elég érdekes, épen csak hogy többé-kevésbé jellemző hangokkal segíti elő a szemünk előtt játszódó jelenetek hangulatát. A zeneszerző kétségkívül mester a hangszerek kezelésében, de alig van mit biznia a hangszerekre: teremtő képzelete, a melyet közönségesen zeneköltői tehetségnek neveznek, csekély.

A bemutató előadás nagy sikere tehát nem a zeneszerzőé, sőt a szöveg szerzőé is csak félig: hiszen a jó szöveget is hatástalanná tehetné az előadók középserűsége; hanem az egész érdeklődést magában központossító főalakot, Mathist, *Takács* Mihály valódi művészettel ábrázolta, s ennek hatása alatt lelkesedett a sajtó és a közönség szinte példátlan módon. A lelkiismeretfurdalás, az aggodalom, a bánkódás, a borzalom, a kétségbeesés mindenféle fokozata számára énekekben és játékokban annyi színt, annyi jellemző — és mégis túlzással nem bántó — hangot, árnyalatot találni: a művész legnagyobb dicsősége. Takács újra és fényesen bebizonyította, hogy legelsőrangú művész.

Mellette csak kis szerep jutott *Váent* Vilmának

czeg. Egy millió holdnál nagyobb birtok korlátlan ura, Szent Pétervárott több palotája van, mint uja a kezén, de azért a különöz ember a külvárosban két butorozott szobában lakik, ruhája pedig többnyire kopott és rongyos. Jó szívű idegenek Slavianskának az utcán gyakran egy-két kopékot adnak. A herczeg az alamizsnát hálával fogadja ugyan, de az adakozót feltűnés nélkül nyomon követi s más nap nagy összeget küld lakására. Még nagyobb különöz a milliomos Arthington Róbert, egy leeds-i volt gyáros, ki csupa fukarságból szobáját télen nem fűteti, néha azonban valamely közép-afrikai hittérítőnek szó nélkül százezer koronát utalványoz. Egy alkalommal a leeds-i városház tanács-terében jótékony czéla gyűjtést rendeztek s miután Arthington mint városi képviselő szintén jelen volt, mindenki biztosra vette, hogy a milliomos legalább néhány ezer font sterlinget fog aláírni. E helyett azonban egy shillinget tett az asztalra, azt mondvá, hogy ennél több pénz nincs nála.

* Krupp essen-i gyárában jelenleg 1300 méter-mázásás ágyúk készülnek. Ezekkel peronenként kétszer lehet löni. Egy-egy lövésük hétézerkét száz koronába kerül. A megrendelők neveit a gyár titokban tartja; nagyon valószínű azonban, hogy az új ágyúkat valamennyi európai nagyhatalmasság rendelte meg.

* A siami király fehér márványból építt palotáját egy mérföldre terjedő kőfal veszi körül. A palota területén templomok, hivatalok, a szent elefánt

elmondja, az ellenfél pártbívei közül valaki a kutya ugatását oly ügyesen utánozza, hogy a szónok önkéntelenül egy darabig elhallgat. Az erre támadt lármát az ellenfél kortesei fel szokták használni. Az ugatók többnyire párisi suhanecok, kik e réven sok pénzt keresnek.

* A jobbmódú japáni leánynak rendszeren valamely virág nevét adják, ellenben a családokat por-seprűnek, törülő-rongyoknak, szemetes-ládának vagy más effélének nevezik el.

* A legkevesebb haláleset az idő szerint aránylag Svédországban fordul elő, hol évenként ezer ember közül tizenhatan halnak meg. Svédország után Norvégia 17, — azután pedig Németország és Anglia következnek, mindegyik 19 halással.

* A tengeri betegség ellen. Dr. Beaudoin Mar-
cel hírneves francia orvos a párisi egyetemen tartott előadásában a tengeri betegség ellen való védekezésnek azt a módját ajánlotta, hogy a megbetegedett embert 45 fokú vízszintes helyzetbe kell fektetni. Így a haj megszűnik, ha azonban ezt a helyzetet megváltoztatják, a betegség kellemetlenségei rögtön jelentkeznek. A megjegyzett kísérletek sok utasnál ugyanezen jelenségeket mutatták.

* A legújabb mérések szerint a tenger legnagyobb mélysége 13.300 méter s így a Himalaya hegylánc legmagasabb csúcsa, a Mount Everest a tenger ezen helyén másfél-szer ferde el.

AZ AMERIKAI MAGYAROKNAK KÜLDÖTT ZÁSZLÓ.

Tervezte Nagy Lázár.

AZ AMERIKAI MAGYAROK ZÁSZLÓJA.

Mint tudva van, az Országos Magyar Nemzeti Szövetség az Amerikában élő magyaroknak országos adakozásból készített díszes zászlót ajándékozott, melyet Zseni József vezetése alatt három tagú küldöttség vitt a tengerentúlra, hol ottlakó véreink rendkívüli lelkesedéssel fogadták.

A zászlót, mely a középkori banderális lobogók mintájára készült, Nagy Lázár festőművész tervezte s a rajta levő czimert és képeket is ő festette. A szövet hegyes sallangokban végződik, melyek végein aranybotok csüngenek. A nyel gömbön ülő turulmadárban végződik, mely csőrében kardot tart. A gömböt több történelmi nevezetességű helyről vett hazai földdel töltötték meg: Pustaszerről, Szigetvárról, Rákosról, stb. s a föld üveggel fődött nyilásokon át látható.

A nemzetiszínű selyem alapon a díszítések, valamint feliratok arany- és ezüsthimzéssel készültek. Az egyik oldalon a magyar czimer, a másikon Fiume látképevel a háttérben Hungária alakja van, mely a tengerparton ülve úgy van ábrázolva, mintha a hazából tengerentúlra szakadt fiait hívná vissza. Körülte ez van írva: «Az amerikai magyaroknak az Országos Nemzeti Szövetség, 1902.»

A zászló szélessége 125, hossza pedig 185 centiméter. A turult ifj. Vastagh György mintája után Steiner A. Ferencz készítette ezüzből. Igen szép a színyos himzéssel díszített zászlószíj és tartója, mely a Hajdu-Szoboszlón őrzött Bocskai-zászló felszerelésének mintájára készült.

A LACZHÁZI KOSSUTH-SZOBOR.

Nagyobb városokban — főleg az Alföldön, — de kisebb községekben is egymás után emelik a Kossuth-szobrokat. A legújabb Kossuth-szobrot *Kiskun-Laczháza* állította, s október 26-ikán ünnepélylél avatta föl. A város utcait lobogókkal díszítették és lovasbandérium ment a vasúthoz a fővárosból érkező vendégek elé. Elmentek a kun város ünnepére a környékbeli városok, falvak küldöttei, lakosai. Az országgyűlési függetlenségi párt tagjaival jelent meg *Kossuth* Ferencz; Pest megye és Budapest főváros is küldöttekkel vett részt az ünnepélyen. A piac-téren áll az érc-szobor, két méter magas gránit-talapaton. *Horvai* János műve.

A református templomban gyülekeztek az ünnep-
lők, hol *Sárközy* Sándor lelkész mondott imát, mely után a közönség a piac-térre vonult, hol már ezrek álltak. Fölhangzott a dalárda éneke. Ifj. *Galambos* Antal főjegyző ismertette a szobor történetét; *Barabás* Béla, a függetlenségi párt alelnöke tartott beszédet. A szobor fehér takarója lehull-
tarta. *Kossuth* Ferencz köszöntö meg *Laczháza* hazafias polgárságának kegyeletes áldozatkészségét. Helyén a szobor felállítását a Kossuth

Donáth Gyula előbbi művei mellé és úgy gondolatában, mint kivételében egyaránt becsületére válik a művészeknek. Donáth Gyula az emlékművet Csemegi iránti tiszteletből díj nélkül mintázta.

A szoboremlék leleplezése ünnepélyesen ment végbe. Megjelent Plósz Sándor miniszter vezetése alatt az igazságügyminiszterium küldöttsége. A Jogász-egyesület, — mely a síremlékre adományokat gyűjtött — dr. Vavrik Béla kuriai tanácselnökkel képviseltette magát. A budapesti ügyvédi kamara képviselőjében Szivák Imre elnök, az egyetem jogi kara képviselőjében Schwarz Gusztáv dékán, kik valamennyien koszorút helyeztek a síremlék talpazatára. Koszorút tettek még a síremlékre: Csongrád város közönsége, a «Jogállam» szerkesztősége, a joghallgatók segélyegyesülete és még számosan.

Csemegi munkásságát a sírnál Kelemen Mór kuriai tanácselnök és dr. Nagy Dezső ügyvéd méltatták emelkedett szellemű beszédben. Az emlék-ünnepélyre nagyszámú közönség gyűlt össze és a szép síremléknek, mely Kossuth sírja közelében van, egész napon számos nézője volt.

SZEGÉNY GYERMEKEK MENEDÉKHÁZA.

Az országos gyermekvédő egyesület új gyermek-menedékházat építtetett a Zuglóban, az Egressy-út és Angol-utca sarkán a fővárostól ajándékozott mintegy kétezer öles telken. A jótékony egyesületnek egyelőre nem voltak meg az anyagi eszközei arra, hogy a nagyszabású épületet teljesen felépítse, most még csak az első szárnyát állították fel; két új pavilonnak és egy raktár-épületnek a felépítése még a jövő feladatai közé tartozik. Az épület terveit *Alpár* Ignác készítette, a jótékony czéla való tekintetből ingyen s a párisi világkiállításon arany érmet nyert velük. A nagyon egyszerű és célszerűen épített pavillon 100—120 gyermekre van berendezve, most azonban még csak 18 leányt és 33 fiút lehetett benne gondozásba fogadni.

Az új épület felavatása október 26-ikán volt s az ünnepélyen, melyen a kormányt *Tarkovich* József és gróf *Wickenburg* Márk államtitkárok képviselték, előkelő, díszes közönség volt jelen. A nagytérben helyezkedett el az intézet hatvanöt növendéke is. *Rakovszky* István, az állami számvevőszék elnöke, mint az egyesületnek is elnöke tartott szép beszédet, a melyben köszönetet mondott mindazoknak, a kik a menedékhely létesítéséhez hozzájárultak. Utána *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter nevében *Neményi* Imre miniszteri tanácsos beszélt az intézmény megalapításának nagy fontosságáról.

Ifj. Vastagh György mintája után.

TURUL MADÁR AZ AMERIKAI MAGYAROKNAK KÜLDÖTT ZÁSZLÓ RUDJÁN.

KOSSUTH SZOBRA LAZAHÁZAN.

Horvai Janos szoborműve.

Matuska Alajos alpolgármester a főváros nevében Isten áldását kérte az egyesület működésére. Két kis növendék költeményeket szavalt. Végül dr. Baszkonyi Kálmán igazgató terjesztette elő a menedékház történetéről szóló jelentését. A növendékek énekével az ünnep véget ért.

AZ ALGYÓI HID ELTOLÁSA.

A rohamosan fejlődő technika segítségével sok oly műszaki dolgot tudnak már végrehozni, a mit még csak nem olyan régen is teljesen lehetetlennek tartottunk volna. Ismeretes, hogy mily biztossággal tolnak már odább vagy emelnek fel templomokat, óriási szőlőket, hatalmas épületeket: láthatunk erre példát Budapesten is a Margit-szigeten, hol a múlt télen több épületet emeltek feljebb magyar mérnökök teljes sikerrel. De nem jár immár semmi különösebb nehézséggel a roppant nagy vashidak odább helyezése sem; s a mi ezen műveletnél különösen meglepő, az az idő rendkívüli rövidsége, mely alatt a munkát végrehajtják, úgy hogy pl. a vasuti hidak eltolatása miatt még csak a közlekedés is alig akad fenn rövid időre. A tavaszon a budapesti összekötő vasuti hid nagy részét újjal cserélték ki egy éjszaka, legújabbban pedig az algyói tiszai hidnál hajtották végre ezt a műveletet.

Ennek a hidnak 104 méter hosszú középső vasszerkezete még teljesen jó állapotban volt, tehát elhatározták, hogy ezt a részt áttolják, a a közelben épült új hid pillérei.

Az érdekes művelet következőképp ment végbe: A mint október 14-én hajnali három óra 45 perckor átrogott a hidon a szegedi személyvonat, rögtön felszedték a síneket, a Tisza két partját átfogó vasszerkezetet 12 víznyomású sájtóval leemelték a köpillérekre, aztán az 5400 métermássa súlyú hidrésztletet tizenhat centiméternyire felemelték, majd nyolcz toló

szerkezetre fektették, melyeket harminczkét ember mozgatott odább. Percenkint átlag tíz centiméterrel haladtak. Hatodfél óra alatt az új hid tengelyébe ért a régi hidrésztlet s pontosan beillesztették az új alkatrészek közé, a mivel a munka befejezést nyert. Az a távolság, a melyről a régi hidrésztletet az újhoz kellett tolni, huszonöt méter volt.

Az újonnan összeállított hidat három lokomotívval kipróbálták, azután a délután három óra 45 perckor érkező nagy-várdai személyvonat vigan átrogott rajta, mintha semmi sem történt volna.

Ezen meglepő munkálatról közölt képünk akkor van felvéve, midőn a régi hid középső részét már egész közel tolták a part két oldalán felállított új hidrésztletekhez, de még nem illesztették azokkal össze.

A VILÁG LEGGYORSABB VONATAI.

A francia éjszakai vasúttársaság megegyezett a «South Eastern and Chatham» angol vasúttal, hogy az idei június 3-tól kezdve új vasúti összeköttetést létesít Páris és London között, melynek menetsebességéhez hasonló eddigelő semmiféle vasúton nincs. Ha az ember ezen a vonalon elindul Párisból délután négy órakor, Boulogne-Folkestone-n át, este tíz óra és 45 perckor, vagyis hat óra 45 perc alatt Londonban lehet. Londonból, a Charing Cross pályaudvarról két óra 20 perckor indulva, kilenc óra 35 perckor, vagyis hat óra 55 perc alatt Párisba érheti.

A vasút francia részének átlagos sebessége — vagyis beleszámítva a megállásokat — a kényesebb helyeken szükséges lassításokat — óránként 90 kilométer.

A közhiedelem azt tartja, hogy az amerikai és az angol vasutakon vannak a leggyorsabban járó vonatok, holott — mint egy francia lap,

melyből ez adatokat veszszük, kimutatja — ez tévedés, mert az első e tekintetben Franciaországé.

Az amerikai Egyesült-Államokban a New-York és Buffalo között járó vonat a leggyorsabb: menetsebessége 87 kilométer óránként. A leggyorsabb angol vonat, a London-Édinburg közötti, 84 kilométer utat tesz egy óra alatt. A berlin-hamburgi gyorsvonatnak, Németország leggyorsabb vonatának csak 80 kilométer az óránkénti sebessége. Franciaországban a fentebb említett kívül még a Köln felől jövő expressvonat tesz meg óránként 90 kilométer utat a belga határtól Párisig, sőt a páris-lillei express menetsebessége 91 kilométer.

Ez azonban csak nagyobb távolságra menő vonatknál van így, mert Amerikában van néhány rövid vasútvonal, a melyen a vonatok ezeknél a francia vonatknál is nagyobb sebességgel járnak. Így a Filadelfia és Atlantic-City közti 96 kilométer utat a vonat 59 perc alatt teszi meg, a mi 98 kilométer sebességnek felel meg. Ehhez fogható gyorsasággal csak a Marseille és Calais közti luxus-vonat jár, az is csak a Páris és Amiens közötti útrészen, a hol óránként 102 kilométernyi utat tesz meg.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szabolcska Mihály: Áhitat, szeretet; vallásos és családi költemények. Budapest, 1902. Kötőnk ebben a most megjelent kötetében azokat a költeményeit gyűjtötte össze, melyek tárgyuknál és hangjuknál fogva legélesebben domborítják ki egyéniségét líránk mai művelői közül: a vallásos áhitat, a nemes emberszeretet és a mély családi érzés hangján senki sem énekel több bensőséggel, őszinteséggel s nagyobb hatással, mint Szabolcska. Isten kezét látja és csodálja a természet örök változatoságában, az emberi élet szomorú képeiben, saját s családja sorsában. Egy-egy sötét kép láttára, egy-egy mély felindulásban, az isteni rendelés terhe alatt vergődő ember láttára az ő szíve is kínosan megrendül, az örök igazságban való hite az élet nagy igazságtalanságaival kerül fájdalmas ellentétbe, s ilyenkor meg-rázó erejű hangokat hallat lantja; vallásos lírája talán itt emelkedik a legmagasabbra. Lelkében elevenen élnek az emberiség örök, nagy eszményei, a szeretet nem pusztá szó nála, hanem lelki valóság s ezért, akárhányszor felveheti újra meg újra ugyanazt a tárgyat, nem válik egyhangvá. A természet szereti symbolikusan felfogni, a saját vagy általában az ember élete változataival kapcsolatba hozni, de mindig érezetnül tudja, hogy a természeti képek friss, közvetlen szemléletből fakadnak s nem a költő hatásra számító mesterkedéséből. Szülei, felesége, gyermekei iránti szeretete, akár enyélő hangon, akár mélyebb felindulásban szólal meg, szíve egész melegséget tölti ki e tárgykörből való költeményeire. Szabolcska költeszete élő bizonyosság arra, hogy a költő eredetisége nem abban áll, hogy minden áron újat, meglepőt akar mondani, hanem abban, hogy közvetlenül, friss szemmel nézi a természetet, az életet, az embert, a saját szívét s az ott látott képeket a maguk természetes közvetlenségében érzékíti meg, úgy, hogy a lelkeben tükröződnek. Fokozza művei értékét nyelvének sajátos zenéje, könnyed bája, a melylyel új színt tud adni a legelhasználtabb fordulatoknak s új, költői hatást tud elérni velük. Ritka nálunk az oly verskötet, melyet a Szabolcska új könyvéhez fogható élvezettel forgathat bárki. A külső díszében is szép és izléeses kötetet a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság adta ki, mint «Házi kincstár» című vállalat 3-ik kötetét s Hornyánszky Viktor nyomdájára állította ki. A költő művét édesanyja emlékeztetének ajánlotta. Ára: 2 korona. A kötetben foglalt költemények jó része lapunkban jelent meg először; itt pár olyat közlünk mutatványul, melyek lapunkban még nem jelentek meg:

Csüggéd erdő.

Tavasza se volt még, már is őszre jár;
Szürkül az égből, sűrű a határ.
Ez az erdő már tudja, sorsa mi:
Lemondani, lehullani.

De vajjon arról tud-e valamit,
Hogy e halál nem tart csak tavaszig?
— Biztatgatom, s fejét a rengeteg
Hitetlen bölcsként rázza meg!

S egyszerre egy vádló gondolon,
Ez evangéliom elhal ajkamon...
És vezelekve hallgatok, — hiszen
Bölcsőbbek nem vagyunk mi sem!

Miért száll nyugatnak...

Miért száll nyugatnak, De ezek meg hátha
Mért nem megy keletnek? Onnan kerekedtek?
Fehér hattyú nyája — Szép halavány felhők,
Fent a fellegeknek. Honnan, hova mentek?

Csak egyet is látnék, Honnan, hova szálltok?
A ki arra szállna, Úgy-e, a Tiszáról?
Hadd ültetném fel a Úgy-e, édes anyám
Lelkemet reája. Fehér homlokáról?...

A borongó égnek Nem onnan, nem onnan!
Vándor föllegével, Ha onnan szálltatok:
Kicsiny falunk felett Meg is értenétek,
Hadd szállana még el... Meg is állanátok.

Feltemt állnátok
Örök vigyázással,
Örök szeretettel,
Örök aggodással!

A magyar birodalom története. Acsády Ignác történettudósunk két jókora kötetben megírta hazánk történetét, mely munkája az Athenaeum kiadásában díszes kiállítással 40, kétféves füzetben fog megjelenni számos történeti szöveggel és műmelléklettel. A munka a művelt nagyközönség igényeinek megfelelőleg van írva az összes kútfők alapos ismeretével, de népszerűen s különös szívet fektet nemzetünk művelődéstörténetére is.

A most megjelent 1. füzet hazánkat a honfoglalás előtti korban ismerteti, majd a magyarok eredetéről s legelső történeti szereplésükről nyújt igen élénk képet, Árpádról, a honfoglalásról, a szomszéd országokba intézett becsapásokról. Több kép foglaltatik a füzetben, melyek mind ezen korra vonatkoznak; ezenkívül külön táblán mellékelve van Nagy Lajos birodalmának térképe is. Egyes füzet ára 60 fillér, az egész munkának bolti ára pedig 24 korona lesz.

Magyarországi tanulók külföldön. A Magyar Tudományos Akadémia történeti bizottsága intézkedett a régi korban külföldön főiskolákban járt magyar tanulók neveinek összegyűjtéséről s a rengeteg anyag négy vaskos kötetet töltött be. Most jelent meg a negyedik kötet, mely a bécsi egyetem magyar tanulóinak anyakönyvét tartalmazza 545 oldalal. A kötetet, melynek ára 12 korona, dr. Schrauf Károly állította össze.

A Magyar Tudományos Akadémia kiadványai közt legújabbban megjelentek: Bölc Leó taktikája, mint magyar történeti kútfő. Írta Gyomlay Gyula. Becses tanulmány azok számára, kik őseink honfoglalás körüli hadiszerkezete iránt érdeklődnek s Bölc Leó taktikájának a honfoglalás kori magyarság ismeretére vonatkozó értékét egészen új világításban mutatja be. A füzet ára 1 korona 20 fillér. — Emlékbeszéd Arneht Alfréd fölött. Írta Károlyi Árpád. Az osztrák jeles történetíró, Arneht, kultúga volt Akadémiai tag. Károlyi Árpád gondosan körvonalozott rajzban mutatja be a rokon szíves tudóst. A füzet ára 40 fillér. Az ifj. Szinyeyi József által szerkesztett «Nyelvtudományi közlemények» most megjelent füzeté Munkácsy Bernáttól, Kalmár Elektől, Melich Jánostól, Asbóth Oskártól tartalmaz értékeseket. A füzet ára 1 korona 50 fillér. — Az «Irodalomtörténeti Közlemények» című, Szilády Áron szerkesztésében megjelenő folyóirat most megjelent harmadik füzetében Tolnai Vilmos Arany János forrásaihoz szolgált adatokat, Körösi Sándor Zrinyi Macchiavellivel hasonlítja össze, Császár Ernő a XVI. és XVII. századi protestáns zsolter-költészetet ismerteti, Szinyeyi Ferencz Nyáry Ignác érdemes vigjátékírókról értekezik. Számos érdekes irodalomtörténeti adat és könyvismeret teszi teljessé a füzet tartalmát.

A «Magyar Iparművészet», a Magyar Iparművészeti Társulat kitűnő folyóiratának V. füzeté a szokott gondos és izléeses szerkesztéssel megjelent. Első czikke «A művészet egy igaz apostola» cím alatt Lichtwarknak, a hamburgi szépművészeti múzeum igazgatójának frigyabású irodalmi működését méltatja. Spiegel Ignác építész a brit iparművészeti kiállítást ismerteti, Várjú Elemér dr. egy XVII. századbeli díszes magyar armálisról ír, Csányi Károly az új országházat iparművészeti szempontból méltatja s a tartalmas rovatok alaposan tájékoztatják az olvasót az iparművészet körébe eső újabb nevezetesebb mozzanatokról. A füzet képei közül

CSEMEGEI KÁROLY SÍREMLÉKE. — Donáth Gyula szoborműve.

az amerikai magyaroknak küldött zászló rajzát mai számunkba átvesszük.

Bálint Dező «Gizi levelei» című humoros kis könyve most második kiadásban jelent meg. Ára a Tull Ödön illusztrációival díszített könyvnek két korona.

Nemzeti Színház. Berck Árpád ismét magyar színeztéli történeti darabot írt a Nemzeti Színház számára. «A kurucok Párisban» a czíme, vigjáték három felvonásban, s október 24-ikén került színre. Az érdemes szerző «Himfy dalai» című vigjátékával egy elmult, nekünk otthonos világba nyitott be, a hol a régi egyszerű, patriarchális életet tárja föl, a nyugati művelődéstől áthatott lélekkel. «A kurucok Párisban» messzibbre nyúl a multba; Rákóczi idejébe, a mikor a kurucz-fejedelem magyar fővetei útján élénk összeköttetést tartott fenn a fényes párisi udvarral s egyes magyar vitézek a külföldre is elvitték a huszár hírnevét, a francia királyok számára is huszárcsapatokat szervezve. Ezeknek a Párisba került magyaroknak a francia udvarban viselt dolgai adják a darab tartalmát s a vitéz, de nem franciás méltóságú magyaroknak a finoman kicsiszolódott francia udvari urakkal és hölgyekkel való összeköttetésbe jutása szerencsés vigjátéki alapgondolat. A szerző szándékát megértette a közönség s elismerésben részesítette érette.

Báró Vetési, mint Rákóczi fejedelem ügyvivője a francia udvarnál segítségért akar kieszközölni a kuruczoknak, de Torcy marquis, külügyminiszter nem bizik a fölkelés sikerében és inkább a mellett van, hogy Ausztriával békét kössenek s a magyaro-

kat elejték. A magyarok ezen el vannak keseredve, de szerencsére akad egy nemeslelkű francia hölgy, Arnould marquisné, a ki a magyarok ügyét felkarolja és véglegényét, Torcyt rá akarja bírni politikájának megváltoztatására. Mikor pedig a miniszter ezt visszautasítja, mozgalmat indít a francia udvar hölgyei közt a magyarok érdekében. Ugyanekkor mutatja be Rátky György, a francia-magyar huszárok szervezője XIV. Lajosnak új huszárezredét, s a marquisné Torcyval összefűzve, ennek boszújára Rátkyra veti szemét, kiről azt hiszi, hogy szerelmese belé. A magyar huszár azonban e közben fölfedezvé, hogy Vetési leánya, Zsófi régóta szerelmes belé, abba a helyzetbe kerül a két nő közt, hogy mindegyikük rászédettnék tartja magát. A marquisné ezért elfordul a magyar úgtyól s mindent elkövet, hogy megbuktassa. Mikor végül rájön, hogy gyanúja alaptalan volt, lemond ábrándjáról, a huszár-ezredesnek többé nem áll útjába s az elveheti Zsófiát, — ő maga pedig kezét odanyújtja Torcynak — ki a magyarok támogatását többé nem ellenzi, mert jó híreket kapott Magyarországból, melyek a kurucz ügy haladását és föllendülését jelentik. — A darab pompásan van kiállítva, a francia jelmezek, a Rátky-huszárok egyenruhái fényesek, az utolsó felvonásban egy pástor-ünnep, melyen pástorlányok menettet tánczolnak s az utolsó képlet vakfóton szépek. Az előadás a legjobbak közé tartozik és külsőségében is gondos. Császárné-Alszegi Irma (a marquisné) a darab főszereplője, szívetreméltó és a részletek kidolgozásában leleményes; a hol kell, érzésben gazdag. Gyenes, mint Vetési, kemény kurucz alak. Császár szerepe (Rátky) nem a háladosok közül való, annál nagyobb díszesret illeti, hogy kitűnően játszott. Náday a Torcy szerepét vidámsággal adta elő. Ligeti Juliska Zsófi naivságában most is művészi öntudattal alakított. Dező (íródéak), Rózsahegy (Livry abbé), Paulayné (Villandry grófné) az előadás sikerét szolgálták, vala-

AZ ORSZÁGOS GYERMEKJÓTŐ-EGYESÜLET MENEDÉKHELYE BUDAPESTEN.

mint a komikus szerepekben Rákosi Szidi (egy babonás magyar asszony), Ujházi, Gabányi és a kisebb szereplők is. A szerző és a közreműködők sok tapasztalatot szereztek. A darab már négy ízben került színpadra és a közönség nagy érdeklődéssel fogadta.

Műkiállítások. A Nemzeti Szalonban november 9-ikén nyitják meg Paul László műveiből a kiállítást. — Kassán a Nemzeti Szalon kiállítását rendezte, mely október 26-ikán nyílt meg. A megnyitót beszédet Bubicz Zsigmond püspök nevében Takács Menyhért járási főpórt mondotta. A Zichy-palota termei alig bírták befogni a körülbelül kétszázötven festményt, melyekkel legjobb nevű festőink igyekeztek a kassai kiállítást érdekessé tenni. Délben díszebéd volt a budapesti vendégek tisztelőre, a színházban is díszelőadást tartottak. A kiállítás két hétig lesz nyitva.

Budavár 1849-iki ostromának képe. Budapest törvényhatósága már régebben elhatározta, hogy Budavárának 1849. május 21-én történt visszafoglalását képből megfesteti. A főváros képzőművészeti bizottsága most állapította meg a kép megfestésére hirdetendő pályázat feltételeit. A festménynek nagyszabásúnak kell lennie s olyan jelenetet ábrázolnia, amely az esemény történelmi jelentőségét hathatósan fejezte ki. A vázat, a végleges festménynek tervezeti nagyságához mérten, legfeljebb egy négyzetes terület nagyságú lehet. A pályázat köteles a végleges kivételért való díjat is tudatni. A pályázat nyílt, tehát abban mindenki a saját neve alatt, jellegű levél nélkül vesz részt. Pályázni csak magyar honpolgárnak lehet, beleértve természetesen a külföldön lakó, de magyar honossággal bíró művészeket is. Első díj 5000 korona; második díj 3000 korona; harmadik díj 2000 korona.

KÖZTÉTELEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tudományos Akadémia október 27-ikén összes ülést tartott báró Eötvös Loránd elnöklésével. A Péczy-díj odaítélése volt az ülés fő tárgya. A Péczy-díjért ezúttal az 1899—1900-ban nyomtatásban megjelent történelmi regények, vagy történelmi, társadalmi háttérrel bíró regények pályáztak. A bíráló bizottság (Beöthy Zsolt, Berczik Árpád, és Négyesy László) egyhangúlag Gárdonyi Géza «Egri csillagok» történelmi regényének ítélte oda a jutalmat. Gárdonyi az újabb évek irodalmának egyik kiváló és tögyökeres magyarosságú írója, kinek «A bor» című színműve is nagy sikert aratott a Nemzeti Színházban.

Beöthy Zsolt olvasta fel a bíráló bizottság jelentését, mely egész kis tanulmány, s azt mondja, hogy az «Egri csillagok» című regény jeles munkával gyarapította a magyar irodalmat, noha sem kompozíció, sem előadás dolgában nem találja kifogásolhatatlan munkának. Cselekvénye nem szerves, fejlődő organizmus, de lazán kapcsolódó epizódok láncolata; előadása pedig sok helyen töredékes és fakó. Mindazonáltal vannak olyan tulajdonságai, amelyek fehérruhát avatják irodalmunkban. Ilyen kiváló tulajdonságok: fantáziájának elevensége és leleményessége; nyelvének magyarossága és népies bájja. Különösen szép Eger ostromának leírása. — Az Akadémia hozzá járult a bírálók jelentéséhez és megajánlta Gárdonyit.

Ezután Goldziher Ignác tett jelentést a Hamburgban tartott XIII. orientalista kongresszusról,

melyen ő az Akadémiát képviselte. A folyó ügyek során Szily Kálmán főtitkár jelentette, hogy Kronos Ferenc, az Akadémia kültagja, a gráci egyetem tanára, elhunyt. A boldogult a kassai jogakadémián is tanárkodott, s jól megtanult magyarul. Az Akadémia intézkedett az emlékbélyeg tartása iránt. Ezután kiküldték a bírálók különféle pályaművek megbírálására.

A Kisfaludy-Társaság október 29-iki havi ülését, melyen Beöthy Zsolt elnököl, nagy közönség látogatta.

Vargha Gyula főtitkár bemutatta a régóta szünetelő «Népköltési Gyűjtemény» legújabb két kötetét, a negyedik és ötödik köteteket, a melyek Wlassics Gyula kultuszminiszter támogatásával jelentek meg. A két új kötet Sebestyén Gyula gyűjtését, a Regös-énekek-et s azokhoz egy kötet magyarázatot foglal magában. Hegedűs István a Mátyás királyt dicsőítő egykorú olasz irodalomból egy olasz költemény, Constantinus Fanensinek Mátyás királyhoz írt verses levelét olvasta föl fordításban. A költő egész Európa nevében arra szólítja föl Mátyást, hogy harcoljon az egyre terjeszkedő török hatalom ellen. Gúnynyal beszél arról a közönytől, a melylyel nyugaton a fenyegető török áramlatot nézik. Háboru esetére Mátyás királyt tartja a vezérségre legalkalmasabbnak, már csak azért is, mert fia Hunyadi Jánosnak, a ki a törökön tizenegyet győzelmet nyert. A költemény akkor keletkezett, a midőn 1464 tavaszán maga II. Pius pápa készült, hogy a keresztény hadak élére áll. Heinrich Gusztáv Lenau-ról olvasott föl tanulmányt. Először arról szólt, hogy temperamentumában és költésében mi és mennyi a magyar vonás. Lenau magyarnak vallotta magát s azokat a napokat mondta élete legboldogabb szakának, a melyeket itthon, szülőföldjén töltött. Ezután Lenau melanchóliáját vetette egybe Byron és Heine vilá-

Plöhn J. fényképe után.

AZ ALGYŐI VASÚTI HÍD ELTOLÁSA.

fájdalmával. Radó Antal «Római ritmusok» közös címzen hét költeményt olvasott föl, a melyek egy római utazásában támadt nagyobb ciklus egyes darabjai. Végül Vargha Gyula olvasta föl Gábor Antal vendég fordításában Lenauk a «Nádi dalok», a «Naplemente» s a «Toborzás» című költeményeit. A zárt ülésen a társaság a Lukács Krisztina-, Somogyi-, Vigyázó- és Széher Árpád-újjakra érkezett pályamunkák bírálót választotta meg.

Az Országos régészeti és embertani társulat október 28-iki ülésén Nagy Géza tartott felolvasást a régi hun-székelv írásról. Nagy Géza nem tartja jogosnak a kételyeket, melyek a rovás-írás ősi eredete iránt támadtak. Bebizonyította tudományos kutatások alapján, hogy ez írásjegyeket nem a renaissance idején koholták, mint azt némelyek állítják. Összehasonlítás végett bemutatta a székelv, ó-török és zsidó írás jeleit és arra a végső következtetésre jutott, hogy a székelv írás ismert jegyjei csakugyan ősrégi eredetűek, de az írásrendszer alaptermézet a latin írásmód befolyása alatt teljesen megromlott. A felolvasást felszólalások követték. Gerecz Péter, Sebestyén Gyula tettek észrevételeket, a mire Nagy Géza válaszolt. A vitát meghallgatta az Akadémiának ép ülést tartott nyelvtudományi bizottsága is, valamint Herman Ottó, a kinek a rovás-írásról határozott álláspontra van. A vitaköz eredménye, hogy további kutatások szükségesek.

A Nemzeti Múzeumból. A Nemzeti Múzeum tisztviselői karában több kinevezés és előléptetés történt. A király dr. Filarcsy Nándor múzeumi igazgató-őrt osztályigazgatóvá nevezte ki és semsei Semsey Andornak, a főrendiház tagjának és a múzeum ásványtári főnöknek a múzeumi osztályigazgatói címet adományozta. A közoktatásügyi miniszter Leczka József, Kollányi Ferenc, Franzenau Ágoston, Nagy Géza és dr. Schönher Gyula múzeumi örök igazgató örökre, — dr. Sebestyén Gyula, dr. Semayer Vilbald, dr. Áldásy Antal és Kuthy Dezső I. oszt. segédörök múzeumi örökre, dr. Éber László, Havran Dániel és dr. Batty Zsigmond II. osztályu segédörököt pedig I. osztályu segédöröké nevezte ki.

MI UJSÁG?

Halottak emléke. A főváros polgársága és az egyetemi ifjúság az idén is kegyelethes ünnepélyeket tart a temetőben a jelesek sírjánál. Az ifjúság zászlók alatt vonul ki. A fővárosi hatóság feldíszíteti és kivilágíttatja mindazokat a sírokat, melyek fentartásáról gondoskodik; így Deák és Baththyúny mauzoleumát, Kossuth sírját, stb. A kerpesi-temetőben több művészi síremlék készült el halottak napjára. Csemegi Károlynak már felállított emlékének kívül, báró Liphay Béla, Szigeti József és Csernátorny Lajos szép síremlékeinek elhelyezésén dolgoztak most a kerpesi-temetőben. Kozma Sándor néhai főügyész síremlékét november 2-ikán leplezik le ünnepélyesen. — Csernátorny Lajos sírjára a hírlapírók nyugdíjintézete állíttatta a síremléket, halás elismerésül az elhunytak az intézetre hagyott alapítványért és hírlapírói érdemei elismeréséül. Szűkebb körben indított gyűjtésből készült az emlékkő

Gajári Odón pedig, az elhunyt végrendeletének végrehajtója, az emléké számára Csernátorny arczképét készíttette el bronz medaillonban. — Bartay Edének, a Nemzeti Zenede egykori lelkes vezetőjének síremlékét október 30-án leplezték le, dalkörök közreműködésével.

Nász az uralkodó családban. Ő Felsője a király unokahuga, Erzsébet főhercegnő, néhai Károly Lajos főherceg legifjabb leánya legközelebb jegyet vált Liechtenstein Alajos herceggel, a ki kapitány a 12. ulánuszereben. A menyasszony testvérhuga Ferenc Ferdinánd trónörökösnek s most huszonnégy éves. Az eljegyzés a farsangon lesz, az esküvőt csak a menyasszony testvéreért, Mária Zsófia württembergi hercegnőért viselt gyász után tartják meg.

Miniszterek körútja az erdélyi részekben. A múlt héten Daványi Ignác földmívelési és Wlassics Gyula közoktatási miniszter az erdélyi részeken tetek látogatást, mindketten a magyarság érdekében való érdeklődésből. A földmívelési miniszter a székelvöldet utazta be, hogy személyesen és a helyszínen nyerjen közvetlen tapasztalatot és benyomást a székelv köztársaság jására a kormány részéről megindítandó intézkedésekről. A közoktatásügyi miniszter a nemzetiségi vidékek iskolái iránt érdeklődött s azokat nemcsak meglátogatta, hanem a tanulókat a magyar nyelvből és történelemből maga kérdezte ki.

Kossak József fényképe után.

KURY KLÁRA LEGÚJABB SZEREPÉBEN. «CASANOVA» CÍMŰ OPERETTEN.

is az őszszel állították föl, Zilah város közgyűlése díszpolgárrá választotta. A művész egy turulmadaras szobrot is készített Zilah számára. Ennek talapzatára régies rovás-írással van fölveve a honfoglaló hét vezér története. Zilah városa a díszpolgári oklevelet is ily régies írással állítja ki. — Kolozsvár városa legközelebbi közgyűlésén a művész díszpolgárságára névvel szintén indítványt terjesztettek elő.

Szent Gellért szobra. Az eskütéri hid budai följárója fölött, a Gellérthegy oldalán, a háttérben hatalmas oszlopos félkörrel öveze napok óta teljesen készen áll Gellért püspök szobra. Elkészült a díszes följáró is, széles lépcső. A tervezett ünnepi leleplezés elmarad, de a hivatalos átadás a napokban megtörténik. A szobrot Széll Kálmán miniszterelnök adja át a polgármesternek. A király ajándékozta tíz szobor leleplezésének ünnepét akkor tartják, ha az utolsó szobor is elkészül.

Az iglói színház megnyitása. Szepes-Igló városa és hazafias közönsége nagy anyagi áldozatokkal díszes hajlékot emelt a magyar színészetnek. A fölvadás október 25-én történt. A Nemzeti Színház tagjai közül Hegyesi Mari és Bakó László működtek közre. A megnyitó előadást Ábrányi Emil prólógijával kezdték, melyet Hegyesi Mari szavalt nagy hatású. Ezt követte «A szigetvári vértanúk» első fölvonása. «A piros bugyellár» népszínmű harmadik és «A cigánybáró» első fölvonása, a melyet Halmay színtársulata szép sikerrel adott elő. A színelőadást bál követte az új redout termében.

Biró Lajos felolvasása. Biró Lajos jeles természettudós, ki évekig kutatott Új-Guineában, ott szerzett tapasztalatairól felolvasásokat tart. Ezek sorozatát nagy érdeklődés közt október 30-ikán kezdte meg a Nemzeti Múzeum dísztermében, hol eddig a főrendiház szokott ülésezni. Az egybegyűlt válogatott nagyközönséget Scalay Imre, a Nemzeti Múzeum igazgatója üdvözölte, néhány szóval bemutatván Biró Lajost.

Biró Lajos először arról szólt, hogy Új-Guinea nagy szigete teljesen kimaradt a modern forgalomból. Az arra járó hajók is csak futólag érintették a szigetet, melyet nagy erdőségek borítanak, lakói műveletlenek. Az európai hatalmak csak 1884-ben kezdtek különösebben foglalkozni Új-Guineával. A németek gyarmatokat alapítottak, de mostanig is a gyarmatosítás csak kísérletezésekkel áll. Az angyolok néhány telepet foglaltak le maguknak. Az előző szűtűn érdekesen ismertette a sziget földrajzát, lakosságát. Az úr ép olyan ruhában jár, mint a szolga, de a műveltség különböző. A házak meglehetősen primitívek, csözlőpökön épültek, falaik fából vannak s meglehetősen szellősek. Úgy a bennszülöttek, mint házaikat, a bűjű növényzetű erdőket, szűtűt tüköket fényképekkel illusztrálta az előadó felolvasása során. Biró Lajos november 8-án fogja előadását folytatni.

*** Léghajón a Sahara-sivatagon keresztül.** André francia hadügyminiszter Pelletan tengerészeti miniszterrel együttesen oly katonai tudományos léghajót tervelt támogatják, mely a Szaharán vinne keresztül. A terv Debureau kapitánytól ered, a ki az erre vonatkozó terveket a hadügyminiszter elé terjesztette. Debureau kapitány a francia hadsereg léghajós-osztályának a főparancsnoka. A légi út Gabestől a szenegáli partokig terjedne és deczemberben alkalmasint végrehajtható.

*** Húsz millió lengyel.** A krakói lengyel akadémián Czerkaski egyetemi tanár statisztikai tanulmányt olvasott föl az európai lengyelekről, a kiknek számát tizenkilenc millió ötszáz ezerre teszi. A lengyelek így oszlanak meg: 7.650.000 a Viszula vidékén, 4.705.000 Oroszország többi részében, 3.600.000 Németországban, 3.600.000 Ausztriában és 50.000 a többi európai államokban. Az Amerikában lakó lengyelek számát egy millióra teszi és így Czerkaski szerint a lengyelek száma kerek húsz millió.

Nagyon kifizetődik a legújabb ruhakelme mintagyűjteményt valamint föltöltök képesárjegyzéket megrendelni, melyet ingyen és bérmentve küld Weiss Gyula divatruház Budapest, IV., Kossuth Lajos-ú. 18. Az ugynevezett ragályos betegségekhez, melyek évenként a téli időszakban mint hivatalos vendégek jelennek meg, tartozik különösen az influenza, melynek ragályosságát Pfeiffer tanár 1892-ben egy kis bacillus alakjában mutatta ki. Övszerű influenza, nátha és meghűlés ellen legjobb a Salapin, mely a fejfájást rögtön megszünteti: az erő gyapítására különös szolgálatot teljesít pedig a Somatose.

A legszebb házak egyike Budapest a Királybázár a Ferencciek-terén, mely dűsan aranyozott homlokzatával valóságos látványosságot képez. De egyáltalán szerencsés ház is ez, mert a főkapu mellett díszes helyiségben lévén a Budapesti Takarékpénztár osztályi sorsjeggy eladási osztálya, ott legutóbb ismét — a mint a napilapokban is olvasható volt — rövid időközben három nagy fönyeményt fizettek ki a szerencsés sorsjeggyevőknek. A posta önművel venni most ismét a megrendeléseket a szerencsés bankháznak, mert az új húzás már november 24-én lesz. A legkisebb rendezést is pontosan intézik el a bankházban, költséget pedig nem számítanak. Ki onnan sorsjegyet hozott, még nem bánta meg.

HALÁLOZÁSOK.

Ifj. dr. SÁRKÁNY JÓZSEF, a szolnoki törvényszék elnöke, meghalt Budapestben, 49 éves korában. A bírói kar egyik kiváló képzettségű tagja volt, ki a budapesti törvényszéknek kezdte bírói pályáját, s egy év előtt neveztek ki a szolnoki törvényszék elnökévé. Az utóbbi időben súlyos idegbetegség lepte meg, melyre hiába keresett gyógyulást. Október 23-ikán feljött Budapestre, s másnap kora reggel egy palota negyedik emeletéről az udvarra vetette magát és szörnyen halt. Halála mély fájdalomt kellett a bírósági körökben és a részvét megoszlott az elhunyt megrendítő sorsa és hátrahagyott övei között. Az elhunytban id. Sárkány József, a budapesti kir. tábla nyug. alelnöke, fiát gyászolja. A végső tisztességre a család tagjaival együtt megjelentek a fővárosi bíróságok, a szolnoki törvényszék küldöttsége az egyházi szertartást Horváth Sándor evang. lelkész vezérelte, a sírml pedig Berde István szolnoki táblai bíró mondott megható búcsúszót.

Gróf ANDRÁSSY DÉNESNÉ, született Hahlawetz Franciska, mint Késmárkról jelentik, október 29-én meghalt. Az elhunyt ritka jószívű egész sereg nagy alapítványi tanúsítja. Ő s férje, a kivel harminczhat évig a legboldogabb házasságban élt, számos iskolát és templomot alapított.

Elhunytak még a közelebbi napokban a magyargyermónostori Kemény DOMOKOS báró 67 éves korában Nagy-Enyeden. Holttisztát Malomfalvára vittek. — KUBINYI KÁLMÁN, a nyustyai róm. kath. egyháza sok áldozatot hozott, 70 éves korában Nyustyán. — POZSONYI JÁNOS, a marosvásárhelyi 9. honvédhuszár-vezér őrnagy 48 éves korában Budapestben. — ID. TAURY JÁNOS, jóhírű fővárosi harangöntő, a fővárosi közéletben is szerepet vevő férfi, 69 éves korában. — IFJ. KERESZTES GÁBOR állami elemi iskolai igazgató-tanító 32 éves korában Ádámos községben. — MOLNÁR ANTAL, kir. mérnök és tartalékos honvédhadnagy 42 éves korában Eperjesen. — POTTONYI BÉLA 63 éves korában Szilárskány községben. — TARR ISTVÁN, nagyváradi mérnök 76 éves korában. — HORVÁTH JÓZSEF, a debreczeni vasuti üzletvezetőség hivatalnok, nyug. m. kir. honvédfőhadnagy 30 éves korában. — VICZÁN ALBERT, Pestmegyei törvényhatósági bizottságának tagja Budapestben, 66 éves korában Tápó-Szelén temették el. — FIALA KÁROLY 57 éves korában Ungváron.

Széki SZÉKY PÉTERNÉ szül. költsei Kende Erzsébet 77 éves korában Tisza-Igáron. — ISZÁK LAJOSNÉ, szül. Bachát Emília, Iszák Lajos fővárosi ev. tanító neje és Bachát Dániel budapesti ág. hitv. ev. főesperes leánya, 37 éves korában Budapestben. —

HAVEB SÁNDORNÉ, szül. Adametz Erzsébet, 29 éves, Baranya-Szent-Lőrinczen, holttestét a somogyvármegyei Szent-György pusztán levő családi sírboltba vitték. — Özv. KÁLI HEGEDŰ KÁROLYNÉ, szül. gulai Sáska Juliánna 77 éves korában Hajdu-Nándoson. — Özv. MAUKSINSZKY ANTALNÉ, szül. Machniz Mária 52 éves korában Máramaros-Dombon. — Özv. FUCHSZA VENEDELNÉ, szül. Schrank Mária, 106 éves korában Komáromban. Fejre, ki a szabadságharcban a magyar hadseregnél kántinos volt, s kit a háborúkban felesége is követett; szintén 106 éves korában halt meg.

Szerkesztői üzenetek.

A vén muzsikus. Tehetséges ember munkája, erre vall kerek belső formája, könnyen gördülő verselése, csinos nyelve. Ezek azonban csak a formázókének bizonyosságai, a vers tartalma kísért elnyűtt. A vén muzsikust, a kit senki se hallgat meg, mindenki kicsúfol s ő mégis csak fújja, fújja nótáját, abban a reményben, hogy végre mégis akad, a ki megérti, — sokan és sokszor megénekelték már s a szerző nem tudja új szavakkal, új vonásokkal felruházni. Újabb tárgyakat kellene keresnie s ezeket több eredetiséggel feldolgoznia.

Irányok otthon. Sok kedves részlete van s bizony melegség is árad belőle. A részletek azonban nem olvadnak össze egységes képpé, nincsenek művészi távlatba helyezve, a mely az egyes vonásokat értékük szerint érvényesítendő. Ezért szétfoly a rajza, a vers olvasása után nem marad kép az emlékezetben, csak egy-két szín, egy-két vonás belőle. Öntudatos művészi kompozitúra kellene törekednie.

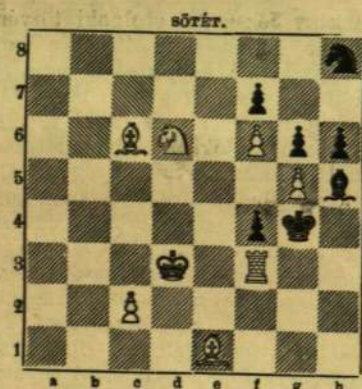
Bolyongottam. Megfogadtam. Hogyha találkozom. Nem igen mutatkozik tehetség a versekben, taposott uton jár valamennyi. Egy két ritmikusabb irrt strofa, egyéb jó nem igen akad bennük.

Körágyon. Költői érzés ember munkája, de nem költői munka. Formája kerek, nyelve elég síma, de nincs benne semmi, a mi meg tudná kapni az olvasó lelkét. A vége homályos is.

Vasuton. Nem találja el a vídamság derült hangját s a kis vasuti jelenetet nem bírja saját érzésével úgy összecsóni, hogy hangulatot keltsen.

SAKKJÁTÉK

2299. számú feladvány. Gálitzky A. W.-től

Világos indúl a negyedik lépésre matot mond.

A 2282. számú feladv. megfejtése Mach Zs.-től.

Világos. 8044.	Világos. a. 8044.
1. Hb3-d2 ... Ke5-d4 (a)	1. ... Fg4-e6 (b)
2. Bf6-f5 ... Kd4-c3	2. Bf6-f7+ ... Ke5-d6
3. Hd2-c4 mat.	3. Hd2-c4 mat.
-
b.	c.
1. ... Fg4-f5 (c)	1. ... Hc6-a5
2. Bf6-g6+ ... Ke5-f4	2. Vh8-d8 sth.
3. Hc3-d5 mat.	

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csomonyán: Németh Péter. — Liptóvárt: Hoffbauer Antal. — Bakonyzentérsől: Szabó János. — Kecskeméten: Balogh Dénes. — Fakerten: Kintzig Róbert. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A Vasárnapi Ujság 41. számában megjelent képtalány megfejtése: Kiszéret.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

Szerkesztői iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

A Szinye-Lipóczi Lithion-forrás

Salvator kitűnő sikerrel használtatik

vese-, húgyhólyag-, húgydara- és közhégybántalmak ellen, vizeleti nehézségeknél, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál.

Diuretikus (viz. hajtó) hatású.

Vasmentes! Könnyen emészthető! Csíramentes!

Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a Salvator-forrás igazgatóságánál. Eperjesen. Budapest, főraktár: Édeskúty L. urnál.

A szerencsés tolvaj.

A kis Rézi jó házból való leány volt, de a mostoha viszonyok szolgálatra készítették s elszegődött szobaleánynak egy éltesebb házaspárhoz. Egy alkalommal, mikor szolgálatától távol voltak, motornyi kezdett urnoje szekrényében s egy dobozra talált, melyben több adag Dr. Brok-féle por volt. Elolvasta a használati utasítást s lelke felvilágosodott, mikor megtudta, micsoda gyógyszer ez a fejfájás ellen. Ő is régóta szenvedett már fejfájásában s ösztönzerjeleg elcsente a csomagot, hátha meggyógyulna tőle. És valóban úgy történt. S mikor az úrnő kereste az eltűnt csomagot, a szerencsés tolvaj-leány siránkozás mellett vallotta meg bűnét. A Dr. Brok (angol tanár) pora megszüntet minden olyan fejfájást, mely migrain, hüllés, megerősítés, női bajok, vérszegénység, gyomortól származik. Dr. Brok pora csupán ártalmatlan növényi szereket tartalmaz, szíve nem hat, ment minden utóhatást — jótállás mellett. Kinek Dr. Brok-féle porra van szüksége, forduljon bizalommal csak a „Diana” gyógyszer-tárhoz Budapest, Károlyi-körút 5, s honnan postán is szállítják a világ minden részébe. 93-6

Burmester a világhírhedű-művészes hegedűjáték mestere. Helyi Rományi Mihály műhangszerkészítő, a m. kir. zene-akadémia szallitójánál szerbi. Specialista hegedű-javításokban, melyek a legművészebben készítenek jótállás mellett.

A hangokozó gerenda feltalálója, mely bármely hegedű vagy gordonkára alkalmazva annak sokkal erősebb, szűk és kellemesebb hangot ad.

Budapest, VI. kerület, Király-utca 44/a. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 94-2

Császárfürdő BUDAPESTEN 9375

téli és nyári gyógyhely.

Elsőrangú. E kénesvízi gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel és legmodernebb iszapfürdővel pompás ásványvíz uszodákkal, hő- és kádfürdővel. Prospektus ingyen bérmentve.

PÁRISI-KIALÁLTÁSON-KITÜNTETETT

ARCZSÉPÍTŐ

KIRÁLYNŐ-ERÉME

csodás hatása azonnal nyilvánul!

Szeplő, májfolt, bőrtisztatlanság nincs többé. Kiszimítja a ráncokat s a bőrt a legfinomabb korig simán és üdén tartja. Egy tévely 1 koroná 40 fillér.

Királynő-hőlgypor, egész világon mint legjobb bőrgyógyász, használva 3 szinben. 1 doboz 1 kor. 40 fill. Királynő-szappan, 1 drb 1 K. Kapható mindenütt.

Főraktár: Temesváry J. gyógyszerésznél Zomborban és Török J. gyógyszerésznél Budapest, Király-utca 12. 9976

Kormánybiztos.

Technikum-Altenburg S.-A.

Gépezet, elektrotechnika és vegyészet számára. 9421

Tanműhely. — Műsor bérmentve.

PEMELENYZUKORKA

rekedtség köhögés és hurut ellen.

ÁRA 60 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban. 9638

A gyémántfekete 9731

Brammer-posztó

6184. sz. törv. végjegyvel ellátva, mely nemcsak Magyarországon, de a külföld legnépszerűbb dívtartásainál is a legkedveltebb lett, urhölgyeknek vizit tollaknak a legjobban ajánlható. Budapesten kizárólag nő-dívtárakban van eladásra.

Brammer Ödön

Budapest, Bécsi-utca 4.

GERMANDRÉE PORHANYÓS ÁLLAPOTBAN és TABLETTÁKBAN

Francia szabadalom. A szépség útja. Ideális illattal feltöltött tartós, egészséges és diuretikus. A Germandrée az arcbőrnek egészséges és üde színt ad.

1900. évi Párisi Világkiállítás. ARANYÉREM

MIGNOT-BOUCHER, 19, Rue Vivienne, PARIS.

Kapható Török József gyógyszerárban Budapest.

Alapított 1865-ben.

A legjobb bel- és külföldi zongorák, pianók és harmonikumok legelőszobán kaphatók

Heckenast Gusztáv zongorateremben Budapest, IV., Gizella-tér 2 (Váci-utca sarkán).

Ehrbar udvari zongoragyár Schiedmayer és fia stuttgarteri udvari zongoragyár magyarországi egyedüli képviselője. Valódi amerikai harmonikumok. 9720

Nagy kölcsönző-intézet. Árjegyzék ingyen.

Vigyázzon asszonyom, már kissé tulkóv. kövérég pedig vénülést jelent. Vegyen tehát naponta két

Dragées Thyroïdine Bouty és nyulánk, fiatal marad, vagy azaz lesz. Ezen dragécsnek 50 drbot tartalmazó üvege 11 kor. Louisy Paris, 1 Rue de Châteaudun szívesen válaszol magyarul és németül. A gyógyszer ártalmatlan, az eredmény biztos, ha kizárólag Thyroïdine Bouty-t használunk. 9729

87230.—I/1-a. sz. 9723

Kinestári vadászterületek bérbeadása.

A bastyaházi m. kir. erdőhivatal kerületéhez tartozó németmokrói erdőgazdálkodás (34751 k. hold) és a brusz turai erdőgazdálkodásnak 22097 és 17912 k. hold kiterjedésű vadászterületei a m. kir. földmívelésügyi minisztérium II-ik emeleti tanácstermében (V. Országház-tér 11. szám) folyó évi november hó 25-én d. e. 10 órakor nyilvános szóbeli árverésen 6000, 5000 és 4000 korona kiküldetési ár mellett 10 évre bérbeadhatók.

Bővebb felvilágosítások az erdőészeti főosztályban (V. Zoltán-utca 16. szám, IV. emelet 16. ajtó) és a bastyaházi erdőhivatalnál nyerhetők, a hol az árverési és szerződési feltételek is megtekinthetők.

Budapest, 1902. évi október hó.

M. kir. földmívelésügyi minister.

SZŐLŐOLTVÁNYOK

szokvány minőségben és európai nemes, gyökerező és síma vesszők mélyen le-szállított árákon. Oltványok ezere 90-100 frt. Mindenki a legkedveltebb bor- és csemefajtaiból, fajtatlan, teljes jótállással. Ha a szállítvány a megrendelésnek meg nem felel, vagy az oda- és visszazállítás költségeit, valamint a megrendelő által kifizetett összeget hiány nélkül azonnal visszafizetem. Így mindenki ebből az üzletpéldéből az en költségemen házasos szállítva tekintheti meg.

ÉLŐKERÍTÉS.

Gleditschia osematék és magvak.

Óriás tövis, ten gyorsan fejlődő sövényanyag. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csokely kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, meg az apró nyulak sem hatolhatnak át, úgy hogy a bekerített részek teljesen katasztrófák. Minden rendelő hoz rajssokkal ellátott útítást és kezelési utasítás mellékelve. Bővebb tájékoztatót és egyes példányomat díjazás nélkül ingyen és bérmentve küldünk, rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzék követi egy oly könyvet kap azszel, ki címét egy levelezőlapra tudálja, mely minczen az a ház vagy család, a hol annak tartalmát hasznára ne fordítaná, városon, falun, pusztán, gazdóg vagy szegény családnál maradjon. Így meg azoknak is érdekelhet az, kik rendelést semmit sem akarnak, mert benne számos oly képművelet foglaltnak, melyek mindenkinél nagy szolgálatot tesznek. Kétszó, óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva ennek tevékenése majd minden gazdaságban az utóbb időben rendkívül elterjedt.

Díjcsometék. Kétszó, óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva ennek tevékenése majd minden gazdaságban az utóbb időben rendkívül elterjedt.

Cím: „Érmelléki Első Szőlőoltvány-Telep” Nagy-Kágya, a. p. Székelyhíd. 9727

HOGY KARCSUVA válnék és egyáltalán egészségesnek megőrülnék, használják a Pilius Apollo-t. A legkedveltebb és legnépszerűbb dívtartásainál is a legkedveltebb lett, urhölgyeknek vizit tollaknak a legjobban ajánlható. Budapesten kizárólag nő-dívtárakban van eladásra.

Kittintetve. Alapítva 1879-ben.

A legesebb, legalkalmasabb és legelőszobább

karácsonyi ajándék

egy életnagyságu arckép, mert örök bossé van és egyszerűen készíthető, továbbá előnye nass, névnap, születésnap, vagy egyéb alkalmi és ünnepi ajándéknál nagyobb, de úgy is mint örökös emlék (különösen meghaltakra) jótételező alkalmas. Ezeket az arcképeket bármilyen helyütt fénykép után a legjobban kivitelben készítem el. Nagysága 40:60 cm., ára 3 frt.

Bodascher Siegfried, festészet műintézte. Bécs, II., Praterstrasse 61. 9716

Gyümölcs-, főzelek- és husconservákat, aszalt főzeleket ajánl a legjobb minőségben az

Első Kecskeméti Conservgyár Kecskeméten. 9640

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Gyermekpadok

1 és 2 üléses, minden nagyságra szabályozható, valamint felnőtteknek is. Megátolja a rövidlátást, a hát elgörbülését, s buzdítja a gyermeket rendre és szorgalomra.

Ár: 30-60 koronáig.

Arlapokkal gyermekpadokról, tornaszerekéről és iskola butorokról díjmentesen szolgálunk.

Feiweil Lipót utóda! 9719

Budapest, IX. ker., Ipar-utca 4. szám.

FÖLDES-féle MARGIT-CRÈME 9633

gyorsan és biztosan ható szer seplő, máj- és bőrfoltok, kiütések, pattanások és mindennemű bőrbaj ellen. Röggtin hat.

Zsirtalan. Ártalmatlan. Kapható mindenütt.

Ára 1 korona.

Készíti: **Gutori FÖLDES KELEMEN** gyógyszerész Aradon.

Főraktár: Török József gyógytárban Budapest. A közönség megtevésétől kezdő utánzástól óvakodjunk.

Legjobbani bebi-zonyult tápláték egészséges és gyomor-bélbélég gyermekeknek.

Küfeke-féle gyermekek kltinően fejlődnek töle és nemszerve-nek emésztési zavarokban.

Hihetetlen UJDONSÁG!! és mégis igaz.

Acetylen-zseblámpa, 9700

a zsebben kényelmesen hordozható nagy, világítványtelég és a szét helyeket, lámpákat, pipákat stb. nappali világításhoz is el. Praktikus, szilárd és olcsó. Egy drb ára a pénz előleges beküldése esetén K 1.20 franco utánvált 50 fillérről drágább 3 drb 3 kor. 6 drb ára 5 kor. Porto külön. Kapható Kánn Ignácznál, Wien, II. Lillienbrunn-gasse 17.

+ Soványosság +

Szép feltételekkel a mi keleti eróporunkból, 1900. évi párisi aranyéremmel kitüntetve 6-8 hét alatt már 30 fontnyi gyarapodásért kezesség, Orvosi rend, szerkesztés, Szilgorn beosztás. Nem szedéles. Számos közönségtől. Ára kartononként 3 kor. 50 fillér. Postautalvány vagy utánváltással. Használati utasítással. Hygien. Institut 9365

D. Franz Steiner & Co., Bechtel, 18, Kőnygrátsstrasse 78. Főraktár Magyarország részére: Török József, gyógyszer, Kirdy-utca 12.

KIVÁLÓ ERŐSÍTŐ-SZER. 9528

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co. Elberfeld.

SOMATOSE

huzból készült és enyke tápanyagot tartalmazó izetlen, könnyen oldódó Albumose készítmény a legelőszobább erősítő-szer

nyegye és a táplálkozásban elmaradottaknak, ideg- és gyomorbetegségeknél, beteggyasoknak, angol kórban szenvedő gyermekeknek, údülőknél, nemkülönben Vas-Somatose alakjában a sápkórosoknak

lesz ajánlva az orvosok által Vas-Somatose nem egyéb 2% szerves összetételű vasat, a melyben általában a vas és emberi testben van jelen, tartalmazó Somatose. Somatose rendkívül gyorsan és hatékonyan. Raktáron van az összes gyógyszerárakban és gyógyszergyárakban.

Ha őszül a haja, használja a „Stella“-vizet (Hair Regenerator), mely nem fest de a haj eredeti színét adja vissza, Uvegeje 2 korona.

ZOLTÁN BÉLA gyógyszerárban 6 cs. és k. frusége József főherceg udv. szállója, Budapest, V., Sétátér-utca, Szabadság-tér sarkán. 9705

SERRAVALLO 9397

CHINA-BORA VASSAL kitűnő helyezett szer gyógyok, vérszegénység és lábbalozók számára. Ajánlja és használja orvosi kiütésűektől, 1200-nál több orvosi elismeréssel.

Kittinó iz. 9701

Kittintetve több arany és ezüst érmmel. Árak: 1/4 literes üveg K 2.40, 1 literes üveg K 4.40.

Kapható minden gyógyszerárban. Serravallo J. gyógyszer. Triestben.

Használjon Kerpel-féle **Kézfinomító** 9689

folyadékot, mely a kezét 3 nap alatt bársony simává és hófehérré teszi. Egy üveg 90 fillér. Kerpel gyógytár, Budapest, V., Lipót-körút 28. 4 üveg rendelésnél franco.

Általunk kifizetett főnyeremények

A m. kir. OSZTÁLYSORSJATEK november 20-án kezdődő HUZÁSARA postafordultával küldünk szét sorsjegyeket az I-ső osztályhoz:

1/8 á K. 1.50 | 1/4 á K. 3.— | 1/2 á K. 6.— | egész K. 12.—

Csakis nálunk kaphatók az annyira kedvelt **KIS SZAMOK:** 1-től 300-ig.

A születési évszámok 1801-től 1900-ig és más **SZERENCSE SZAMOK.**

Az összeget postautalványon kérjük: **FŐVÁROSI SORSJEGYIRODA BOGDÁNY S.** BUDAPEST, Sas-utca 23. I. Telefon 14-41.

200.000 kor. a 46.000-es száma. 100.000 kor. a 79.999-es száma. 602.000 kor. a 240-es száma. 400.000 kor. a 11.119-es száma. 200.000 kor. a 25.534-es száma. 100.000 kor. a 91.170-es száma. 90.000 kor. a 2407-es száma. 40.000, 30.000 és sok más nagyobb nyeremény.

A ki jó, egészséges, tiszta és fehér fogakat akar, használjon **STOMATIN-fogport.** STOMATIN-fogpasztát vagy STOMATIN-fogpépet. Ára 1 korona. Ára 1 korona.

A ki azt akarja, hogy szája tiszta, szagtalan és üde legyen, használjon **STOMATIN-szájvizet és STOMATIN-szájizt (CACHOU).** Ára 1 korona. Ára 70 fillér.

Honi gyártmány. Kapható mindenütt. Budapesti főraktár: Török József és dr. Egger L. és J. urak gyógyszerára.

Szétküldési főraktár: **STOMATIN-GYÁR Zombor.** 9491

Szépség! Az össze- szőpítőszereket föltululja a

Sirène-Crème 9656

Artsámtalan szer széplő, májfolt, bőrhámlás, pír-senés, pattanás, bőrtakák, az arcbőr vörössége, rovarok csipése és általában a bőr minden fájdal-mas bántalma ellen; a ráncokat elsimítja. Tégely 3 korona. Hozzá a

Sirène-Poudre fehér, rózsá és érme színben 3 korona és a

Sirène-Crème-szappan 1 db 1 korona 20 fillér, egy doboz 3 db 3 korona.

Főraktár Budapest: **Török József** gyógyszer-tára Király-utca 12 és

Luett Sándor illatsze-résznél, IV., Váci-utca 9.

Égészség!

Kérem, tessék ingyen és bérmentesen kérni legújabb árjegyzéket **gránát ékszeréről** 396

CHRUMA FERENCZ JÓZSEF cézegtől, Budapest, 9699

IV. kerület, Kossuth Lajos-utca 13.

Unghváry László (Czepléd) 300 holdas bor-teremő szőlőtelepenek, továbbá gyümölcs- és szőlőiskolájának árjegyzéke megjelenti hol 5 krajczár-tól lefelé nemes csemeték, 2 forinttól fellele. sima és gyökeres szőlővesszők; továbbá —10-18 forinttól fellele saját-termes rendkívül finom újborok kap-hatók Ezenkívül mindenféle gyümölcsfa- vadoncz, akác- és gleditschia-csemeték

Tessék árjegyzéket (borról is) kérni.

9714

Kathreiner-féle Kneipp-malata kávé.

= Egy háziasszony se késlekedjék tovább ezt az egészséges és izle-tes kávéitait bevezetni.

9873

ESZMÉNYI KEBEL

érhető el a **Pilules orientales** által, Rati-gyógyszertárból Párisban, Passage Verdean 5, az egyedüli szer, mely két hónap alatt és a nélkül, hogy az egészségnék ártna, a k-aszonyi kebel fejlődését, valamint a k-aszonyi kebel szilárditást biztosítja. Egy üveges ára használati utasítással együtt 3 forint. Raktár: **Török József**, Budapest, Király-utca 12. sz. 9619

45. SZ. 1902. (49. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ **NAGY MIKLÓS.** FŐMUNKATÁRS **MIKSZÁTH KÁLMÁN.** BUDAPEST, NOVEMBER 9.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI UJDONSÁGOK** (a Világkrónikával) együtt egész évre 24 korona félre 12 * Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG** félre 8 * egész évre 16 korona félre 8 * A **POLITIKAI UJDONSÁGOK** (a Világkrónikával) egész évre 10 korona félre 5 * Külföldi előfizetőknek a postaiat megváltozott viteldji is csatlakod.

SZÉKELY FERENCZ KORONAÜGYÉSZ.

HAMMERSBERG JENŐ, az első magyar korona-ügyész nyugalomba vonulása után, a mint tudva van, a magyar kormány elő-terjesztésére a király dr. Székely Ferencz buda-pesti kir. főügyészt nevezte ki erre a diszes helyre, a melyet Hammersberg csak pár évig, de nagy becsülettel töltött be. Az a nemes és hu-mánus hagyomány, melyet a magyar ügyészi karban mindenki Kozma Sándor emléké-hez fűz, most Székely Ferencz személye által újabb folytatást nyer a magyar ügyészség csúcson. Székely ugyanis Kozma Sándornak nemcsak kedvelt tanítványa, hanem mint főügyészi helyet-tes, éveken át első munkatársa is volt.

Maga a **koronaügyészi** hivatal és méltóság egyébiránt francia eredetű és ott is előkelő szabadságvivmány. A vádrend-szer és a védelem szabadsága érdekében állították föl a hires cour de cassation mellé, a hol kisebb részben mint vádló szerepel, nagyobb részben ellenben a tör-vény helyes érvényesülésére ügyel föl. Ebben pedig az a gondolat rejlik, hogy az első államügyész, mint független ál-lású ember, a bírói tévedések ellen szol-gálgjon biztosítékul. A magyar királyi koronaügyész lényegében ugyanolyan hatáskörrel bír. Mint vádló csak köz-vetve szerepel a kir. Kuria elé kerülő ügyekben, a hol az alsóbb fokon kidol-gozott vádat képviseli. Nagyobb részben azonban mint véleményező és indítvá-nyozó jogtudós van a kir. Kuria mellé rendelve, a kinek előterjesztése nélkül a legfőbb bíróság nem ítélt. E mellett széles kezdeményező hatásköre van a jogegység fontartása érdekében. Végül a törvény felügyeleti jogot is ad neki a tizenegy kir. főügyészség fölött. Munkájában négy ko-ronaügyészi helyettes áll mellette, valamennyi kir. kuriai bírói ranggal.

Ezt a szép és független ügyészi hivatalt dr. Székely Ferencz élete javakorában fog-lalta el. Vas megyében, Szombathelyen 1842. márczius 11-én született. Ugyanitt végezte el középiskoláit is, az ötvenes évek derekán. Mint a példa mutatja, az idegen hatalom sulya és Bach birodalmi politikája alatt épen olyan szívós és hazafias generáció nevelkedett föl, mint a milyen volt a forradalom előtti nagy

SZÉKELY FERENCZ KORONAÜGYÉSZ.

dig Székely Ferencz volt, a ki vele együtt szerkesz-tette a **Bimbófűz** című iskolai szépirodalmi lapot is, a melynek írott példányai még most is megvannak a szombathelyi premontrei gim-názium könyvtárában. Az új koronaügyész nehéz sorsú és megterhelő életet vezetett. Különben egész életfölgö-gésében észre lehet venni a széles látókörű huma-nistát, a ki a jogot, mint mondani szokás, nem méri »rófszámra«, hanem az emberi élet nagy rendező elemének tekintti, a mit az emberiség nagyobb boldogulása végett és nem ennek sanyargatására kell alkalmazni. Ez a nemesebb

visza olyan próbálkozásokat, a melyek azt a törvényhozás megkerülésével föl akarták volna dúlni. Szigorú és nemes törvénytisztelést egyébiránt még azok is elismerték mindig, a kik a rövidebbet húzták s így Székely Ferencz bírói és jogászi tekintélye egyre nőtt. 1892-ben a kir. ítélőtáblák döntvényeinek ellenőrzését is reábizták s így a kir. Kurian a döntvények elő-adojává is lett. E mellett ő készítette el a kir. táblák és főügyészségek decentralizációjának törvénytervét s az erre vonatkozó rendeletek tervét is. 1897 október havától kezdve pedig 1899 végeig az igazságügyminiszterium kodi-

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK.

KNUTH KÁROLY mérnök és gyáros.

Cs. és kir. fensége József főherozeg udv. szállítója.

Gyár és iroda: **Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.**

Központi víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetők, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, víztermévi emelő-gépek stb. 9692

Tervek, költségtételek, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

WACHTL ÉS TÁRSA fényképészeti cikkek raktára 9663

BUDAPEST, IV., Eskü-út 6 (Klotild főh. palota).

Telefon. — Árjegyzék ingyen és bérmenten.

LOHR MÁRIA ezelőtt **KRONFUSZ** 9704

csipke, vegyeszeti tisztító- és műtéstő-intézete megnagyobbított örömvívi szőnyegporló és szőrmearu megóvó-intézettel. — Megbízások átvételnek:

VIII., Baross-utca 85. sz. saját házában levő gyárban és a következő fióküzletekben: IX., Calvin-tér 9. V., Harnimezad-utca 3. VI., Teréz-kürt 39. VI., Andrássy-út 16. Telefon 57-08. VIII., József-kürt 2. szám. Telefon 57-08.

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

Budapest, V. ker., Ferencz József-tér 8. sz.

Kristályüveg készletek, remek virágvázák és alkalmi dísz tárgyak.

Üzlethelyiségünk nem a Lánchíddal szemben, hanem az Akadémia mellett a Béla-utca sarkán létezik. 9706

BELICZAY BÉLA 9718

mézeskalácsos és viaszgyertya-öntő, méz-, viasz- és fáklya-raktára.

Alapított 1833.

Budapest, VII., Csányi-utca 3. szám, saját házában.

PARÁDI ÜVEGGYÁR RAKTÁRA GÖRÖG ISTVÁN BUDAPEST

M. ker. Kossuth Lajos utca 15. sz.

Nagy választék mindensféle üvegekben. Astarti készletek stb.

Igen jutányos árakon.

9497

Brüner Testvérek BUDAPEST, 9674

Koronaherczeg-u. 3. sz.

Légszuszter, villamosluszter, petroleumlámpák dús választéka.

Ujdonság: legjobb szerkesztő szeszégő.

DAVID KÁROLY ÉS FIA doboz-papíraru és szab. fémkapocgyára

Budapest, I., Mészáros-utca 38. Telefon 91-48.

Gyárt nagyhani elárúsításra következő új cikkeit

A legfinomabb esztői dobozokat és díszborítékokat (levélpapírok) és borítékokkal, névjegykártyák, gyászlapokat, gyászlevélpapírt, gyásznévjegyeket. Saját gyárműve fémsarokkal ellátott rajz-tombókat, szekrénycsipke és torta-papírokat, továbbá papírtányérokat, plakátosképeket és különféle összehaj-tható dobozokat.

Állandó kiállítás a fenti cikkekkel a városi iparcarnokban megtekinthető. 9307